

ARCHEOLOGIENOTA JAN VAN EYCK SCHOOL TE GENT

DEEL 1 VERSLAG VAN RESULTATEN

ABO Archeologische Rapporten 2279

Rapport opgemaakt door: Katrien Van Den Berghe

Derbystraat 55

9051 Gent

Projectcode:

Intern: 38775

Extern: /

AOE: 2024F235/2024F236

COLOFON

Titel

Archeologienota Jan Van Eyck school te Gent

Auteur

Katrien Van Den Berghe

Projectcodes

Intern: 38775

Extern: /

Agentschap Onroerend Erfgoed: 2024F235 (bureauonderzoek)

Agentschap Onroerend Erfgoed: 2024F236 (landschappelijk bodemonderzoek)

Plaats en datum

Gent, februari 2025

Reeks en nummer

ABO archeologische rapporten 2279

ISSN 2406-3940

Alle afbeeldingen zijn aangeleverd door ABO nv tenzij anders aangegeven.

RAPPORTFICHE

Versies		
<i>Versie</i>	<i>Datum</i>	<i>Status</i>
v0	4/09/2024	Interne draft
v1	10/09/2024	Externe draft
v2	20/02/2025	Definitieve versie

Projectteam	
<i>Functie</i>	<i>Naam</i>
Projectleider	Katrien Van Den Berghe
Business Unit Manager	Glenn De hooghe
Kwaliteitscontrole	Chantal De Jaeger
General Director	Patrick Hambach

INHOUDSOPGAVE

DEEL 1 Verslag van resultaten	1
1 Inleiding	7
1.1 Administratieve gegevens	7
1.2 Aanleiding van het onderzoek en wettelijk kader	8
1.3 Afbakening van het projectgebied	8
1.4 Doel van het onderzoek en onderzoeksstrategie	10
2 Aard van de bedreiging	11
2.1 Huidige situatie	11
2.2 Toekomstige situatie	17
3 Landschappelijke analyse	25
3.1 Topografische situering	25
3.2 Beschikbare boorgegevens	29
3.3 Bodemkundige situering	29
3.4 Landschappelijk bodemonderzoek	34
4 Archeologische voorkennis	43
4.1 Historische achtergrond	43
4.2 Inventarissen onroerend erfgoed	45
4.3 Cartografische en iconografische bronnen	51
4.4 Recente landschapsveranderingen	53
5 Besluit	56
6 Bibliografie	57
7 Kwaliteitscontrole en ondertekening	58
8 Bijlages	59
8.1 Bijlage 1	59

LIJST VAN FIGUREN

Figuur 1: GRB basiskaart met aanduiding van het projectgebied (ABO nv 2025)	9
Figuur 2: GRB basiskaart met aanduiding van het projectgebied en onderzoeksgebied (ABO nv 2025)	9
Figuur 3: Meest recente luchtfoto met aanduiding van het projectgebied (ABO nv 2025)	11
Figuur 4: Orthofoto met de te behouden complexen op de site (plannen initiatiefnemer 2025)	12
Figuur 5: Bestaande gebouwen op de Eandis-site (plannen initiatiefnemer 2025)	12
Figuur 6: Overzichtsplan met de bestaande gebouwen op de Eandis site (plannen initiatiefnemer 2025)	13
Figuur 7: Gebouw A	14
Figuur 8: Gebouw B	14
Figuur 9: Gebouw C	15
Figuur 10: Voorgevel van het “Onderstation de Bondt” (gebouw D).....	15
Figuur 11: Gebouw E.....	16
Figuur 12: Luifel (L)	16
Figuur 13: Overzicht van de bouwzones (plannen initiatiefnemer 2025)	17
Figuur 14: Afbraakplannen (plannen initiatiefnemer 2025)	18
Figuur 15: Overzicht van de geplande bodemingrepen per niveau op GRB (ABO nv 2025)	19
Figuur 16: Inplantingsplan campus (plannen initiatiefnemer 2025)	20
Figuur 17: Inplantingsplan campus (plannen initiatiefnemer 2025)	21
Figuur 18: Inplantingsplan sporthal (plannen initiatiefnemer 2025)	22
Figuur 19: Doorsnedes sporthal (plannen initiatiefnemer 2025).....	23
Figuur 20: Doorsnedes schoolgebouwen (plannen initiatiefnemer 2025).....	24
Figuur 21: Topografische kaart met aanduiding van het projectgebied (ABO nv 2025)	26
Figuur 22: Digitaal Hoogtemodel (1m) met waterlopen en aanduiding van het projectgebied, macroniveau (ABO nv 2025).....	26
Figuur 23: Digitaal Hoogtemodel (1m) met waterlopen en aanduiding van het projectgebied, microniveau (ABO nv 2025).....	27
Figuur 24: Hoogteprofiel NZ, noordelijk deel projectgebied (ABO nv 2025)	27
Figuur 25: Hoogteprofiel WO, noordelijk deel projectgebied (ABO nv 2025).....	27
Figuur 26: Hoogteprofiel WZW-ONO, zuidelijk deel projectgebied (ABO nv 2025)	28
Figuur 27: Hoogteprofiel NW-ZO, zuidelijk deel projectgebied (ABO nv 2025)	28
Figuur 28: Skyview (factor 0,25 m) met aanduiding van het projectgebied (ABO nv 2025)	28
Figuur 29: Orthofoto met aanduiding van de uitgevoerde boringen (DOV Vlaanderen 2025)	29
Figuur 30: Gedigitaliseerde bodemkaart gedrapeerd op GRB met aanduiding van het projectgebied (ABO nv 2025).....	31
Figuur 31: Gedigitaliseerde quartairgeologische kaart (1:200.000) met aanduiding van het projectgebied (ABO nv 2025).....	31
Figuur 32: Quartaire sequenties 3 en 3a (Geopunt 2025)	32
Figuur 33: Gedigitaliseerde Tertiairgeologische kaart met aanduiding van het projectgebied (ABO nv 2025)	33
Figuur 34: Potentiële bodemerosie per perceel met aanduiding van het projectgebied (ABO nv 2025) ...	33
Figuur 35: Bodembedekkingskaart met aanduiding van het projectgebied (ABO nv 2025)	34
Figuur 36: Orthofoto met aanduiding van de uitgevoerde landschappelijke boringen (ABO nv 2025)	36
Figuur 37: Boorpunt 1 (ABO nv 2025).....	37
Figuur 38: Boordigram van boring 1 (ABO nv 2025)	37
Figuur 39: Boordigram van boring 2 (ABO nv 2025)	38
Figuur 40: Boring 4 (ABO nv 2025).....	39
Figuur 41: Boordigram van boorpunt (ABO nv 2025)	39

Figuur 42: Gedigitaliseerde bodemkaart met aanduiding van het projectgebied (Geopunt 2025).	40
Figuur 43: Transecten op DTM op basis van de hoogtes van de boringen (ABO nv 2025).	41
Figuur 44: Transect W-O (ABO nv 2024)	41
Figuur 45: Transect N-Z (ABO nv 2025).....	41
Figuur 46: Kaart met in het rood de omwalling rond de ‘portus Ganda’. Rechts bovenaanstaat de eerste nederzetting aangeduid als ‘Ganda’. In het geel is de zandheuvel ‘Zandberg’ te zien (Stad Gent 2020) ...	43
Figuur 47: ‘De kuip’ van Gent, stadsomwalling in de 12de-13de eeuw (Stad Gent 2020)	44
Figuur 48: De stadsomwalling eind 16 ^{de} eeuw, Sanderuskaart (Flandrica.be 2021)	45
Figuur 49: Visuele weergave van de Inventaris Onroerend Erfgoed rondom het projectgebied. (IOE, 2025).	46
Figuur 50: Visuele weergave van de Centrale Archeologische Inventaris in dichte omgeving. (CAI, 2025)	48
Figuur 51: Aanduiding van archeologienota’s, nota’s en eindverslagen op de GRB-basiskaart (ABO nv 2025)	50
Figuur 52: Villaret-kaart met aanduiding van het projectgebied (ABO nv 2025)	51
Figuur 53: Ferrariskaart met aanduiding van het projectgebied (ABO nv 2025)	52
Figuur 54: Vandermaelen-kaart met aanduiding van het projectgebied (ABO nv 2025)	52
Figuur 55: Topografische kaart van 1873 met aanduiding van het projectgebied (ABO nv 2025).....	53
Figuur 56: Topografische kaart van 1904 met aanduiding van het projectgebied (ABO nv 2025).....	54
Figuur 57: Orthofotomozaïek uit 1971 met aanduiding van het projectgebied (ABO nv 2025)	54
Figuur 58: Meest recente orthofotomozaïek met aanduiding van het projectgebied (ABO nv 2025).....	55

LIJST VAN TABELLEN

Tabel 1: Overzicht van de geplande bodemingrepen per niveau (ABO nv 2025)	19
Tabel 2: Onderzoeksvragen landschappelijk bodemonderzoek (ABO nv 2025).....	35
Tabel 3: Locatie van de uitgevoerde boringen (ABO nv 2025).....	36
Tabel 4: Beantwoording van de onderzoeksvragen (ABO nv 2025).....	42
Tabel 5: Tabel met de locatie van het onroerend erfgoed gelegen op of direct langs het projectgebied. (Inventaris Onroerend Erfgoed, 2024).....	47
Tabel 6: Overzicht van de CAI-locaties in de omgeving van het projectgebied (Centrale Archeologische Inventaris 2025).....	49
Tabel 7: Overzicht van de publicaties in de omgeving van het projectgebied (Inventaris Onroerend Erfgoed 2025).....	51

1 INLEIDING

1.1 ADMINISTRATIEVE GEGEVENS

Projectgegevens	
Naam + adres projectgebied	
- Straat + nr.:	Bomastraat (t.h.v. huisnummer 11) en Désiré Fiévéstraat (zonder huisnummer)
- Postcode:	9000
- Fusiegemeente:	Gent
Lambertcoördinaten (1972; EPSG:31370)	Bereik: N: 105439 / 194893.7 O: 105462.5 / 194840.6 Z: 105436.4 / 194782.8 W: 105285.5 / 194820.8
Kadaster	
- Gemeente:	Gent
- Afdeling:	GENT 1 AFD
- Sectie:	A
- Percelen:	2846F, 2846G, 2846K, 2851M, 2758L2, 2758M2, 2758R2, 2851P, 2851N
Onderzoekstermijn	Juni 2024 – februari 2025
Oppervlakten:	- Betrokken percelen: 25.921m² - Projectgebied: 25.921m² - Geplande bodemingreep: 25.921m² - Onderzoeksgebied: 11.216m²

1.2 AANLEIDING VAN HET ONDERZOEK EN WETTELIJK KADER

Deze archeologienota kwam tot stand in opdracht van de initiatiefnemer van de aanvraag van een omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen. De geplande werkzaamheden aan de Bomastraat t.h.v. huisnummer 11 en de Désiré Fiévéstraat (zonder huisnummer) te Gent houden sloopwerken in gevolgd door de constructie van een nieuwbouw voor de ombouw naar een nieuwe scholencampus “Jan Van Eyckschool” voor vzw SKOG, in het kader van het herontwikkelingsproject van de Fluvius-site. De geplande werken van 11.216m² worden beschouwd als een ingreep in de bodem.

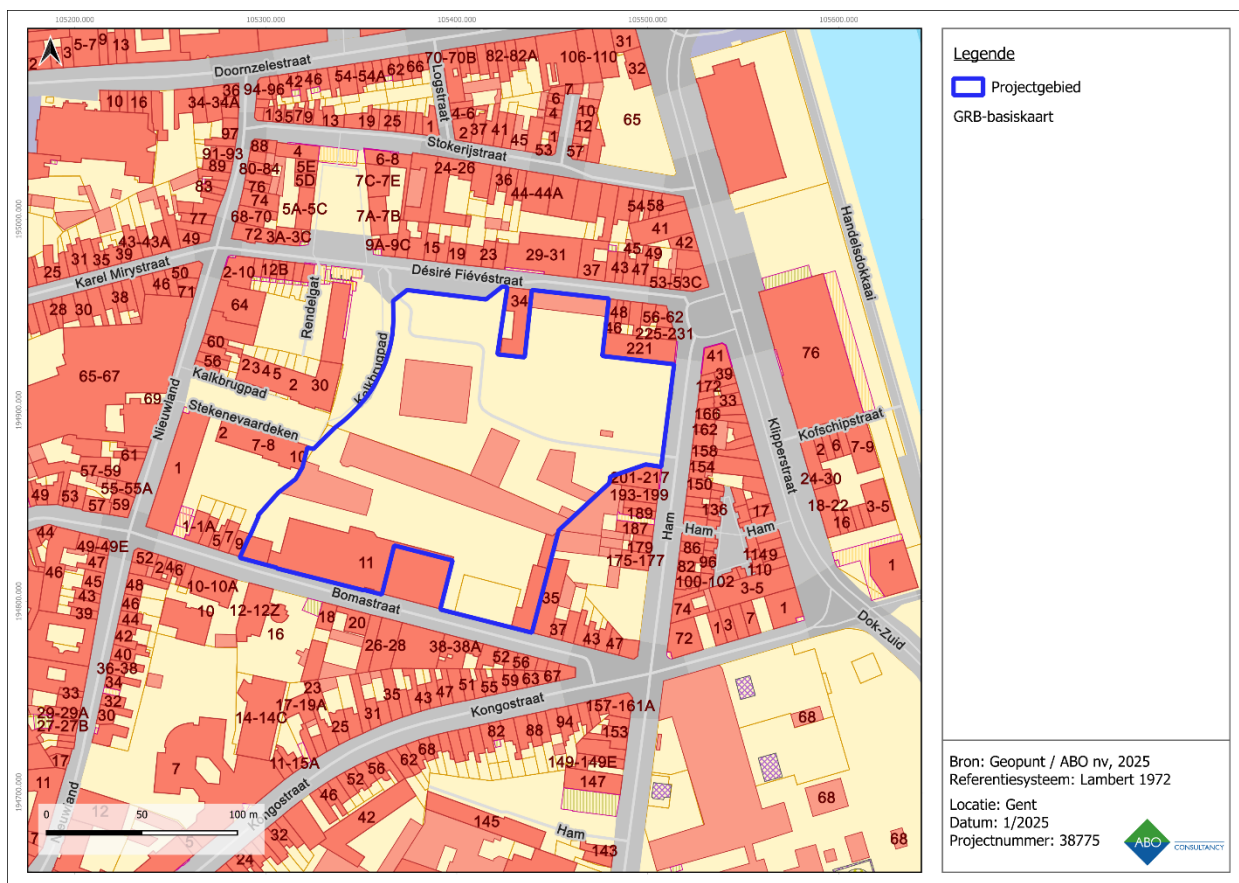
Het projectgebied valt buiten een gebied waar geen archeologisch erfgoed te verwachten valt. Verder bevindt het zich buiten een definitie of tijdelijk beschermde archeologische site maar wel in een **vastgestelde archeologische zone**. Doordat de oppervlakte van de percelen waarop deze werken van toepassing zijn de 300m² overschrijdt en de geplande werken meer dan 100m² zullen inhouden, moet er in het kader van het Onroerend Erfgoeddecreet, voorafgaand aan een omgevingsvergunning, een archeologienota worden opgemaakt om het archeologisch potentieel te evalueren (art. 5.4.1. Onroerend Erfgoeddecreet). Het bureauonderzoek moet uitwijzen of een onderzoek met ingreep in de bodem mogelijk en wenselijk is voor het projectgebied.

1.3 AFBAKENING VAN HET PROJECTGEBIED

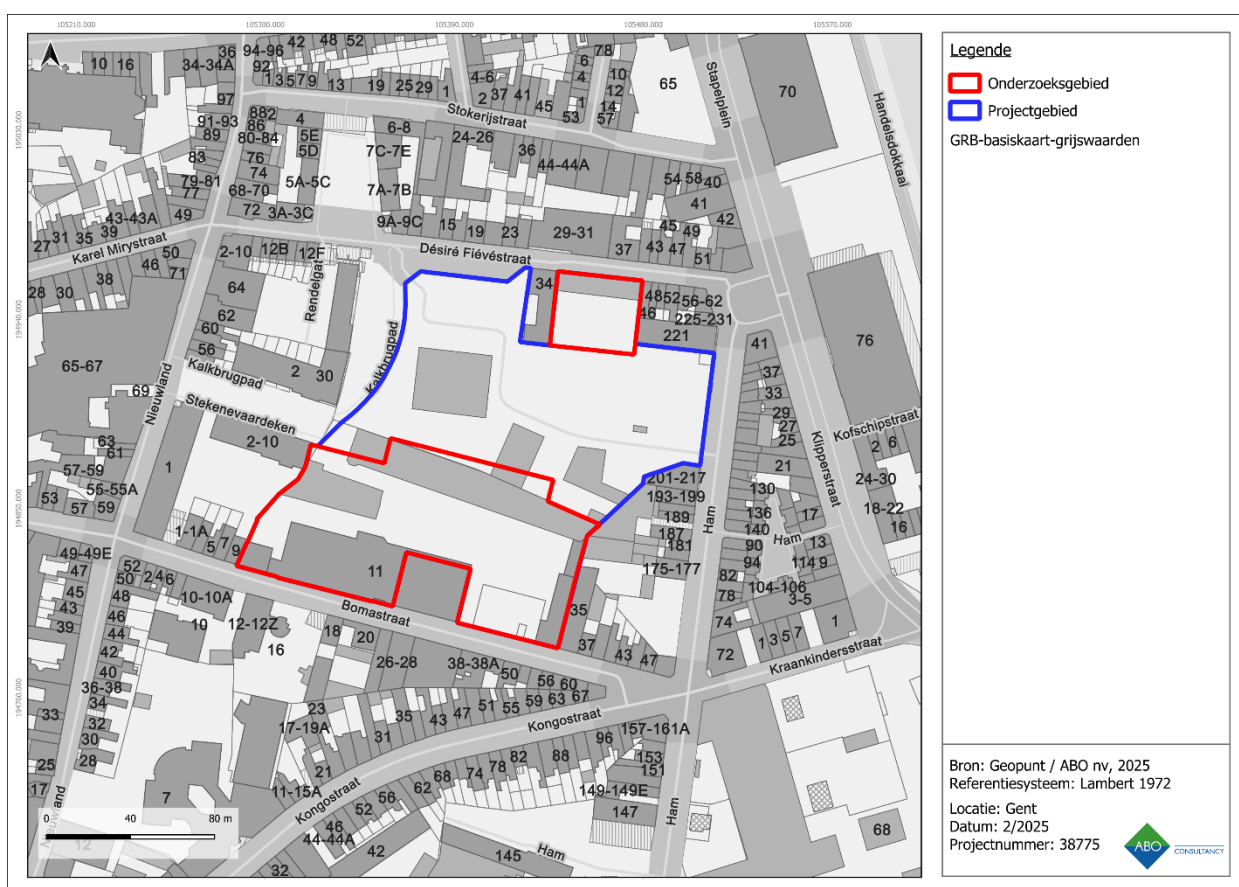
Het projectgebied komt overeen met percelen 2846F, 2846G, 2846K, 2851M, 2758L2, 2758M2, 2758R2, 2851P, 2851N GENT 1 AFD, sectie A die gelegen zijn aan de Bomastraat en Désiré Fiévéstraat te Gent, de recent verlaten¹ Fluvius-site voornamelijk gekenmerkt door bestaande gebouwen behorende tot de site van de elektriciteitscentrale (IOE-ID 132606), vastgesteld bouwkundig erfgoed en het elektrisch onderstation, beschermd monument (IOE-ID 7762) (Figuur 1), en bijhorende verhardingen. In totaal beslaat het projectgebied een oppervlakte van ca. 25.921m².

Binnen het projectgebied (blauw) wordt een verdere afbakening gemaakt van het onderzoeksgebied (rood). Binnen dit gebied worden de toekomstige bodemingrepen uitgevoerd, namelijk de bouw van de sporthal en de nieuwe Jan Van Eyck school. De zone die hier buiten valt wordt parkgebied dat zal worden ingericht door stad Gent. Binnen deze zone worden geen bodemingrepen uitgevoerd onder deze aanvraag, pas in een latere fase zal stad Gent hiervoor een omgevingsvergunning aanvragen.

¹ <https://pers.fluvius.be/fluvius-opent-nieuwe-site-aan-the-loop-in-gent>

Figuur 1: GRB basiskaart met aanduiding van het projectgebied (ABO nv 2025)

Figuur 2: GRB basiskaart met aanduiding van het projectgebied en onderzoeksgebied (ABO nv 2025)

1.4 DOEL VAN HET ONDERZOEK EN ONDERZOEKSSTRATEGIE

Deze archeologienota heeft als doel na te gaan welke archeologische resten er te verwachten zijn ter hoogte van het projectgebied en in welke mate deze bedreigd worden door de nakende ingreep in de bodem. Het onderzoek in deze archeologienota heeft drie objectieven:

- Er wordt een inschatting gemaakt van het archeologisch potentieel van het projectgebied;
- Er wordt nagegaan welke bewaring te verwachten is en in welke mate ze bedreigd worden door de geplande bodemingrepen;
- Er wordt nagegaan wat het potentieel tot kennisvermeerdering is.

De gegevens waarop het onderzoek gebaseerd is, worden gehaald uit de door de initiatiefnemer aangeleverde plannen in combinatie met bestaande en ontsloten landschappelijke, bouwkundige en archeologische inventarissen en kaarten. Het is steeds de bedoeling om het archeologisch verwachtingsprofiel te confronteren met de aard van de geplande werken om zo de impact ervan op het bodemarchief te bepalen.

De volgende stappen worden ondernomen om een archeologisch verwachtingsprofiel op te stellen:

- Een studie van de bestaande en ontsloten landschappelijke gegevens plaatst het projectgebied in een breder landschappelijk kader (hfst. 3). Hiertoe worden zowel kaartmateriaal als literaire bronnen geconsulteerd.
- Een studie van de bestaande en ontsloten historische en archeologische gegevens geeft inzicht in het archeologisch potentieel van het Projectgebied (hfst. 4). Hierbij worden voornamelijk inventarissen onroerend erfgoed en historische kaarten geraadpleegd.

Op basis van de resultaten van dit onderzoek wordt een advies geformuleerd omtrent een eventueel archeologisch vooronderzoek, een vervolgonderzoek, een *in situ* bewaring of een 'geen maatregelen'.

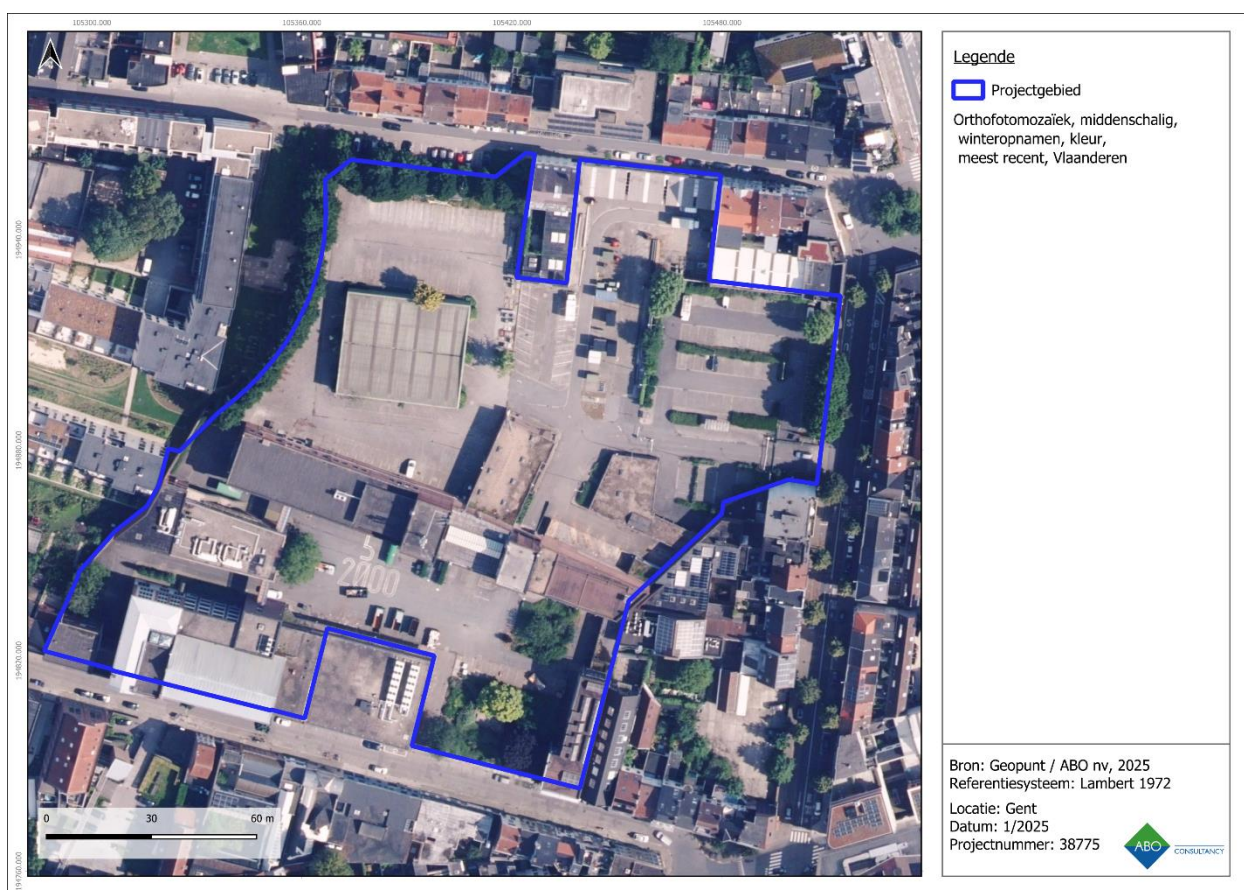
2 AARD VAN DE BEDREIGING

De plannen van de bestaande toestand en de ontwerpplannen van de nieuwe situatie die zijn aangeleverd door de initiatiefnemer zijn als bijlagen toegevoegd aan deze archeologienota om de leesbaarheid te garanderen.

2.1 HUIDIGE SITUATIE

De site (Eandis-site) is een oude industriële site nabij de oude haven van Gent en nabij de ontsluitingsweg R40 van de stad. Zij is gelegen op de grens van de binnenstad binnen de Hamwijk (Sluizeken-Tolhuis-Ham). De Eandis-site wordt begrensd door de Bomastraat, de Ham en de Désiré Fiévéstraat. De site omsluit verschillende bestaande gebouwen behorende tot de site van de elektriciteitscentrale (IOE-ID 132606), vastgesteld bouwkundig erfgoed en het elektrisch onderstation, beschermd monument (IOE-ID 7762) (Figuur 4 & Figuur 5).

Op de site is weinig groen aanwezig. Aan de Bomastraat bevindt zich een tuintje. Verder zijn er enkele parkeerterreinen voorzien van bomenrijen (Figuur 1).

Figuur 3: Meest recente luchtfoto met aanduiding van het projectgebied (ABO nv 2025)

Figuur 4: Orthofoto met de te behouden complexen op de site (plannen initiatiefnemer 2025)

Figuur 5: Bestaande gebouwen op de Eandis-site (plannen initiatiefnemer 2025)

Figuur 6: Overzichtsplan met de bestaande gebouwen op de Eandis site (plannen initiatiefnemer 2025)

Figuur 7: Gebouw A

Figuur 8: Gebouw B

Figuur 9: Gebouw C

Figuur 10: Voorgevel van het "Onderstation de Bondt" (gebouw D)

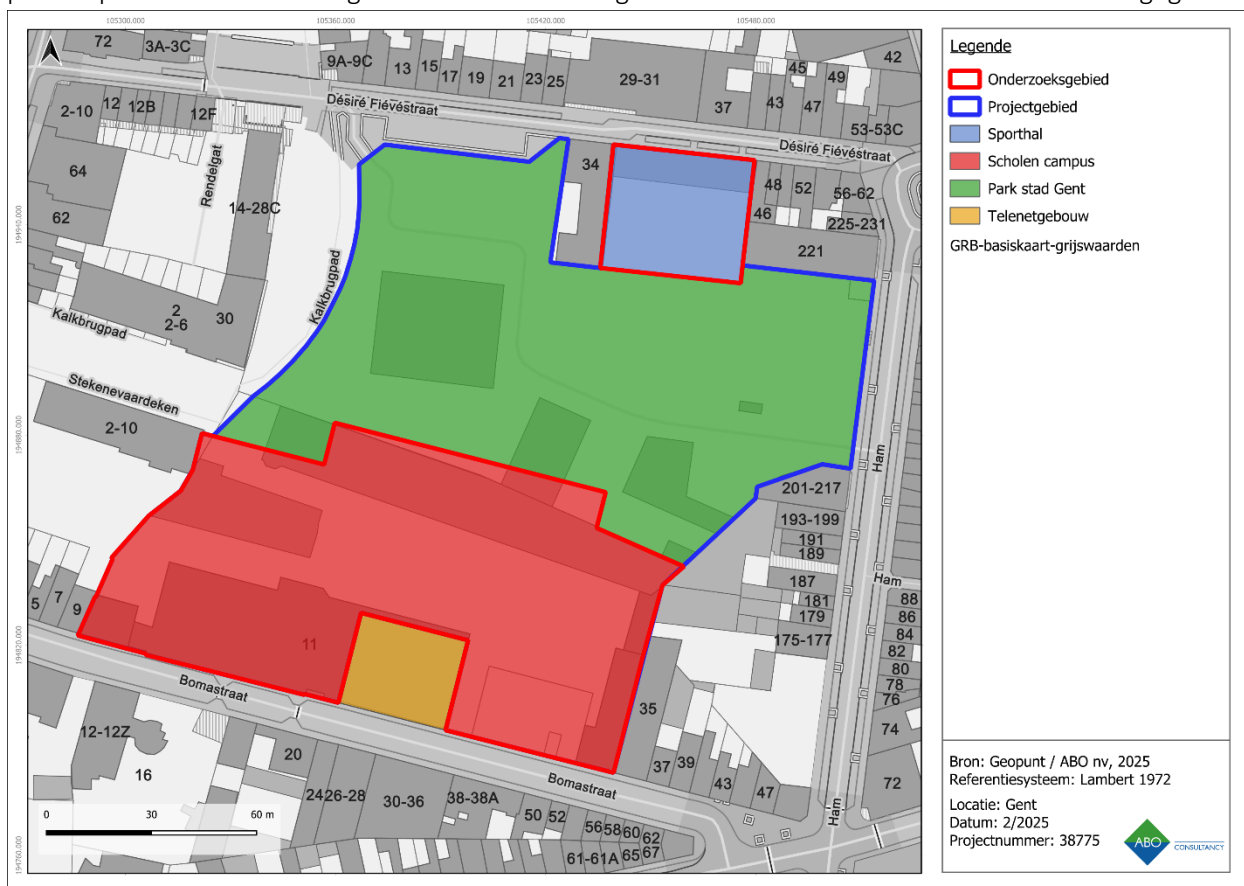
Figuur 11: Gebouw E

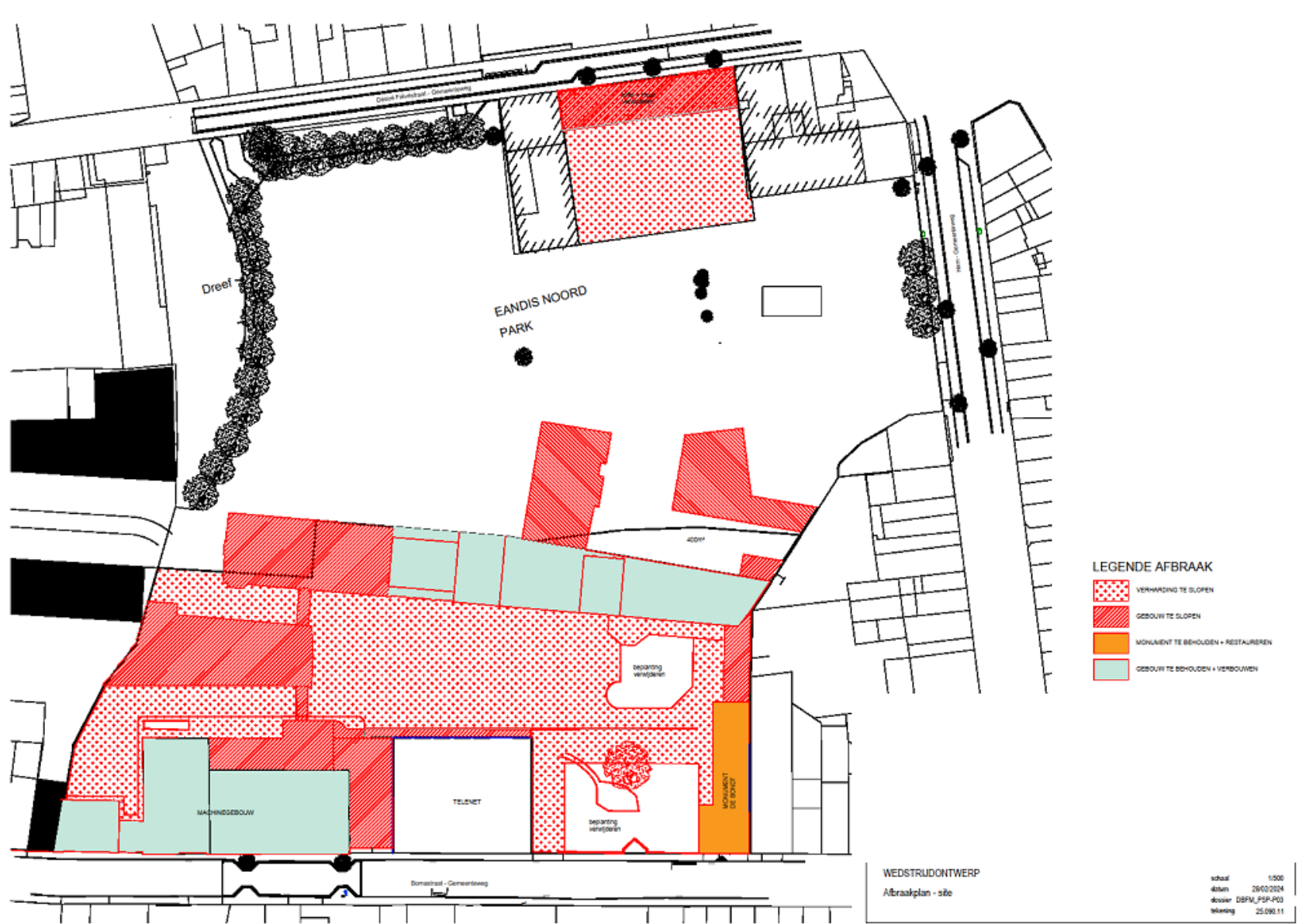
Figuur 12: Luifel (L)

2.2 TOEKOMSTIGE SITUATIE

Het project “Jan Van Eyck school” is een zogenaamd DBFM-project = Design, Build, Finance and Maintain, d.w.z. ontwerpen, bouwen, financieren en onderhouden. Op deze site komt de nieuwe Jan Van Eyck school van SKOG met zodoende verschillende schoolgebouwen en een sporthal. Binnen het projectgebied zal er beplanting verwijderd worden, alsook grote delen verharding. Voorts zullen er verschillende gebouwen gesloopt worden (Figuur 14). Blok A en C zijn onderkelderd (Figuur 6). Het onderstation De Bondt wordt volledig behouden en gerestaureerd en verschillende andere gebouwen worden behouden maar deels verbouwd. Binnen het noordelijke deel van het projectgebied zal er een nieuwe sporthal gebouwd worden. Hiervoor wordt de bestaande verharding en luifel verwijderd. De sporthal zal niet onderkelderd worden, er zal tot 50cm-mvTAW worden afgegraven tijdens de bouw (Figuur 19). In het zuidelijke gedeelte wordt een campus uitgebouwd van SKOG. Enkele bestaande gebouwen worden hiervoor verbouwd en er worden ook enkele nieuwe gebouwen opgetrokken. De nieuwe schoolgebouwen zullen deels onderkelderd worden met magazijnen, opslagruimtes, kleedkamers, een zone voor regenwateropslag en een technische ruimte (Figuur 20). De kelders zullen een diepte hebben van 470-mvTAW met plaatselijk dieptes tot 620cm-mvTAW in functie van de liftschachten. Voor de delen van de schoolgebouwen die niet onderkelderd zijn wordt er tot 50cm-mvTAW afgegraven, net als voor de aanleg van de speelplaatsen. Voor het inrichten van parkeerplaatsen en bovengrondse fietsenstalling zal er tot 60cm-mvTAW worden afgegraven.

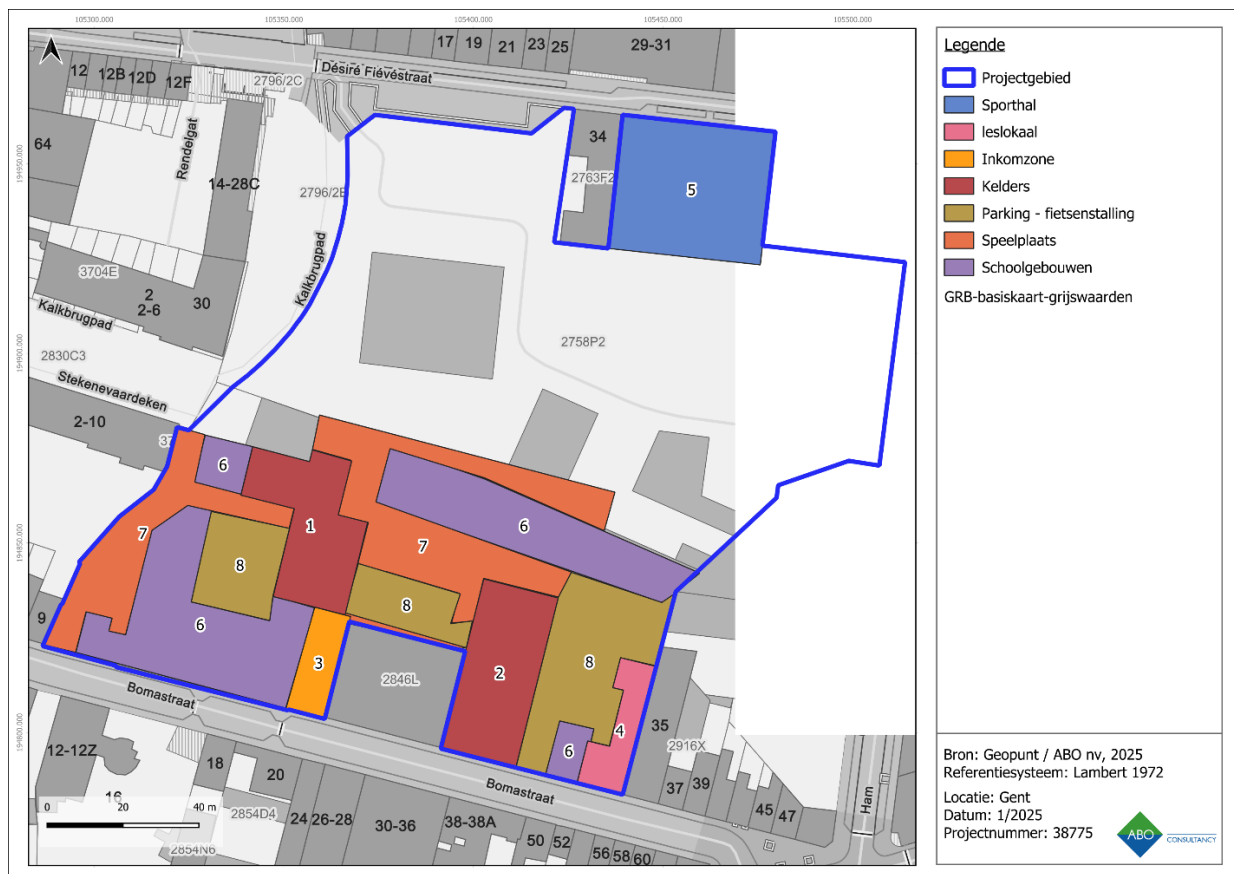
Figuur 13: Overzicht van de bouwzones (plannen initiatiefnemer 2025)

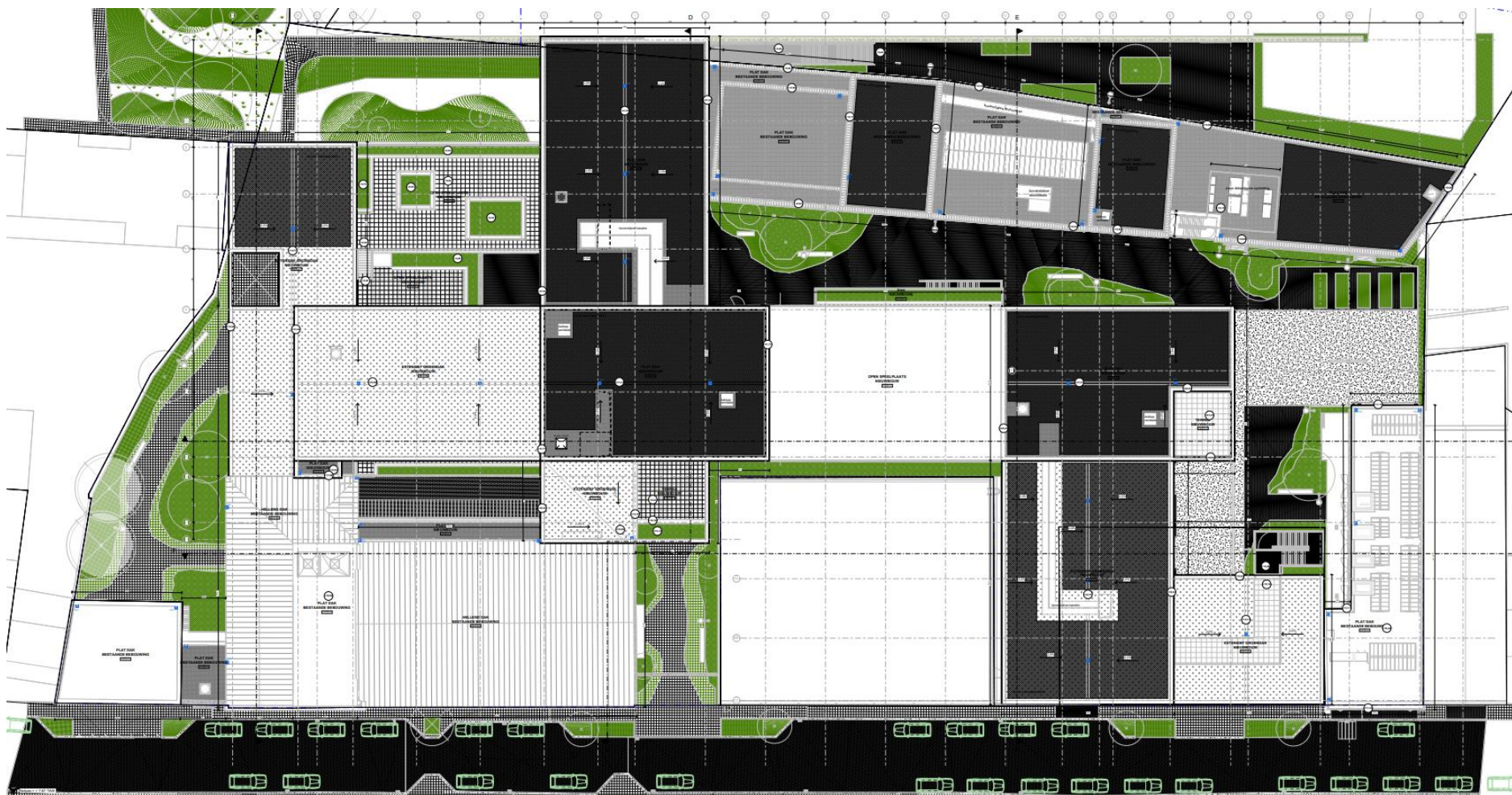
Figuur 14: Afbraakplannen (plannen initiatiefnemer 2025)

Locatie	Ingreep	Oppervlakte (m ²)	Diepte (cm-mv)	Maximale diepte, inclusief buffer
1	Onderkeldering: technische ruimte, lockers, kleedkamers + liftputten	853	470 Plaatselijk 620 (liftputten)	500 Plaatselijk 650
2	Onderkeldering: archiefruimte, magazijn, opslag + liftputten	937	470 Plaatselijk 620 (liftputten)	500 Plaatselijk 650
3	Inkomzone	178	227	257
4	leslokalen	142	9	39
5	Sporthal	1432	50	80
6	Schoolgebouwen	2938	50	80
7	Speelplaats	2959	50	80
8	Parking/fietsenstalling	1721	60	90

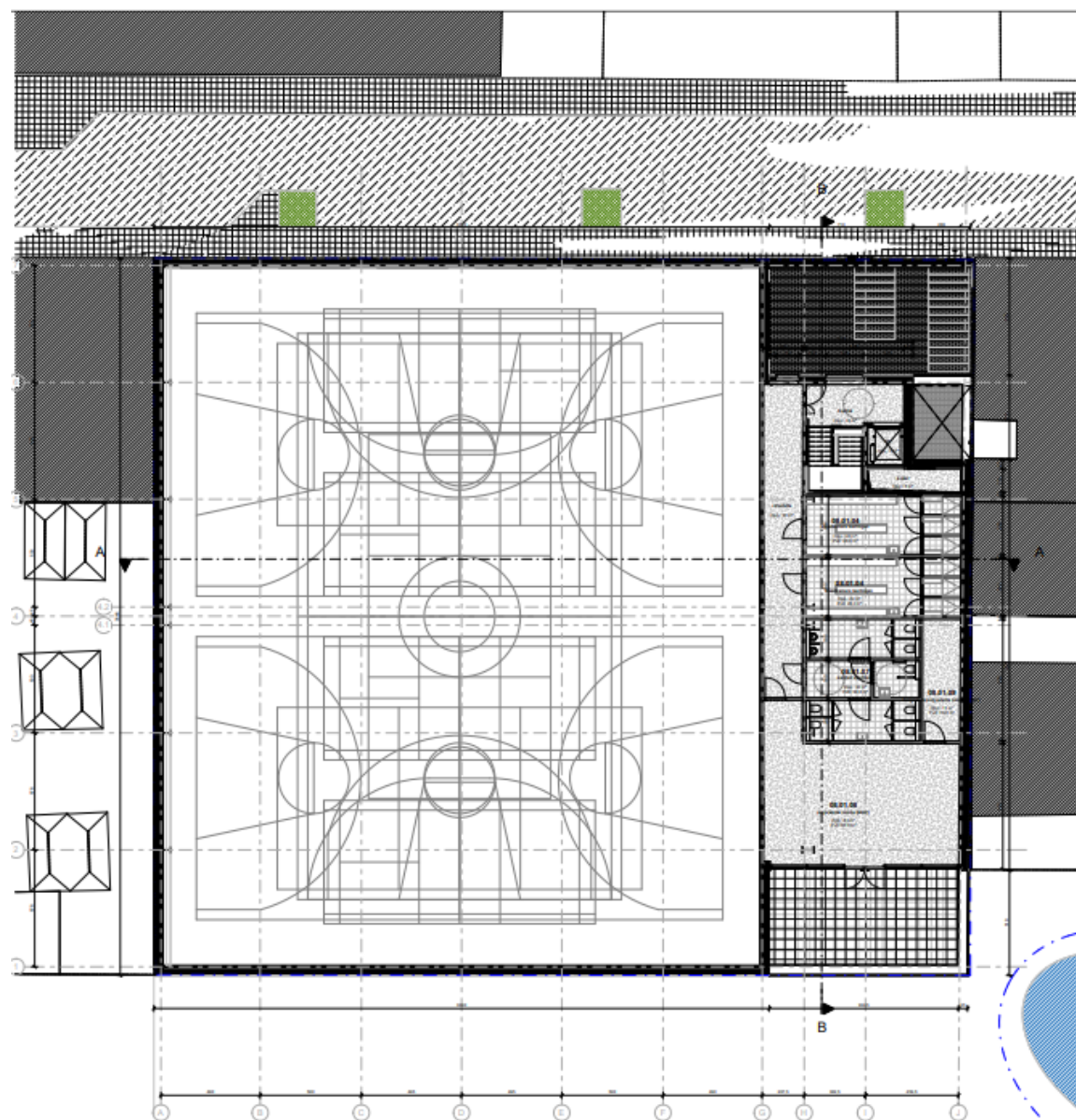
Tabel 1: Overzicht van de geplande bodemingrepen per niveau (ABO nv 2025)

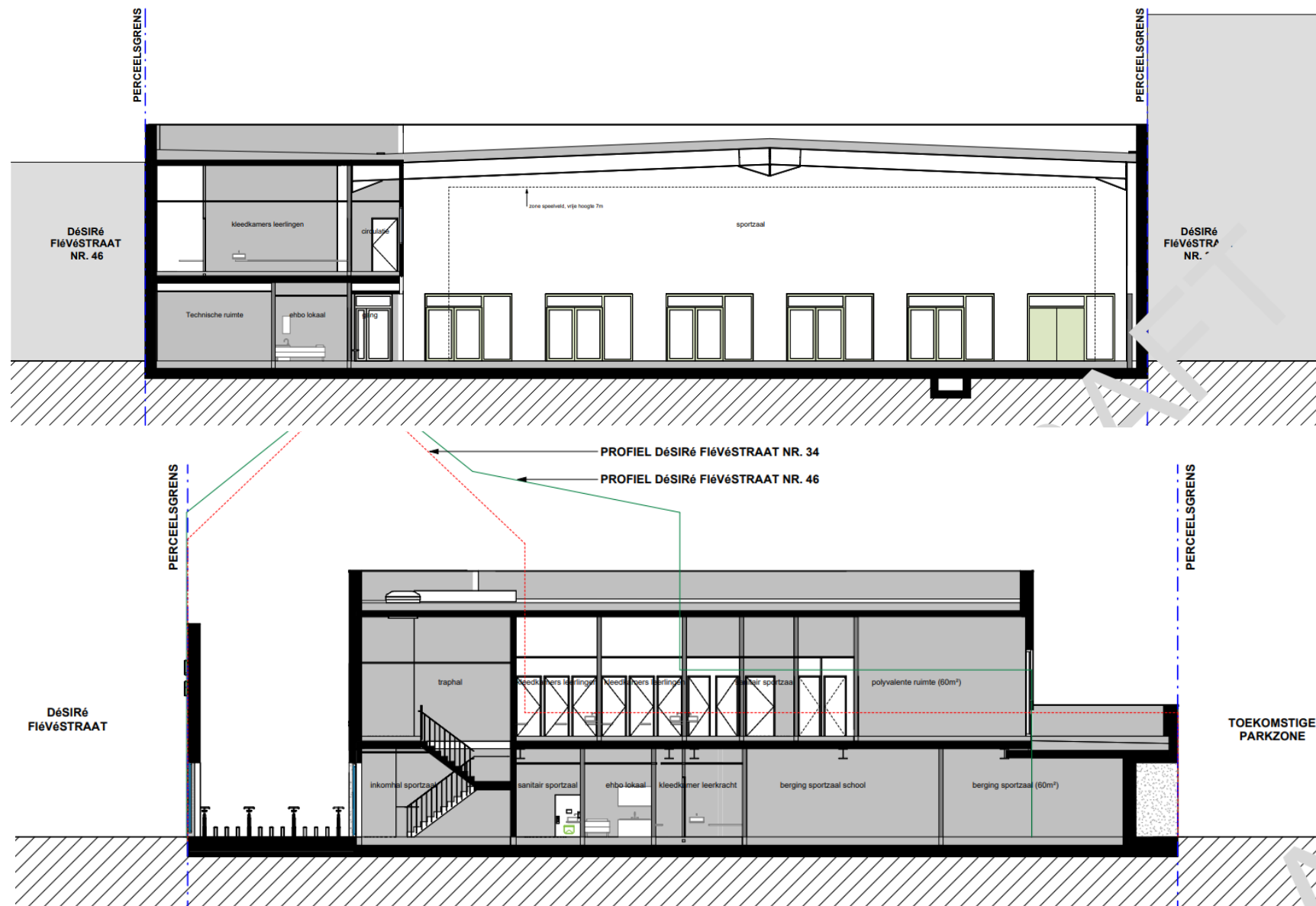
Figuur 15: Overzicht van de geplande bodemingrepen per niveau op GRB (ABO nv 2025)

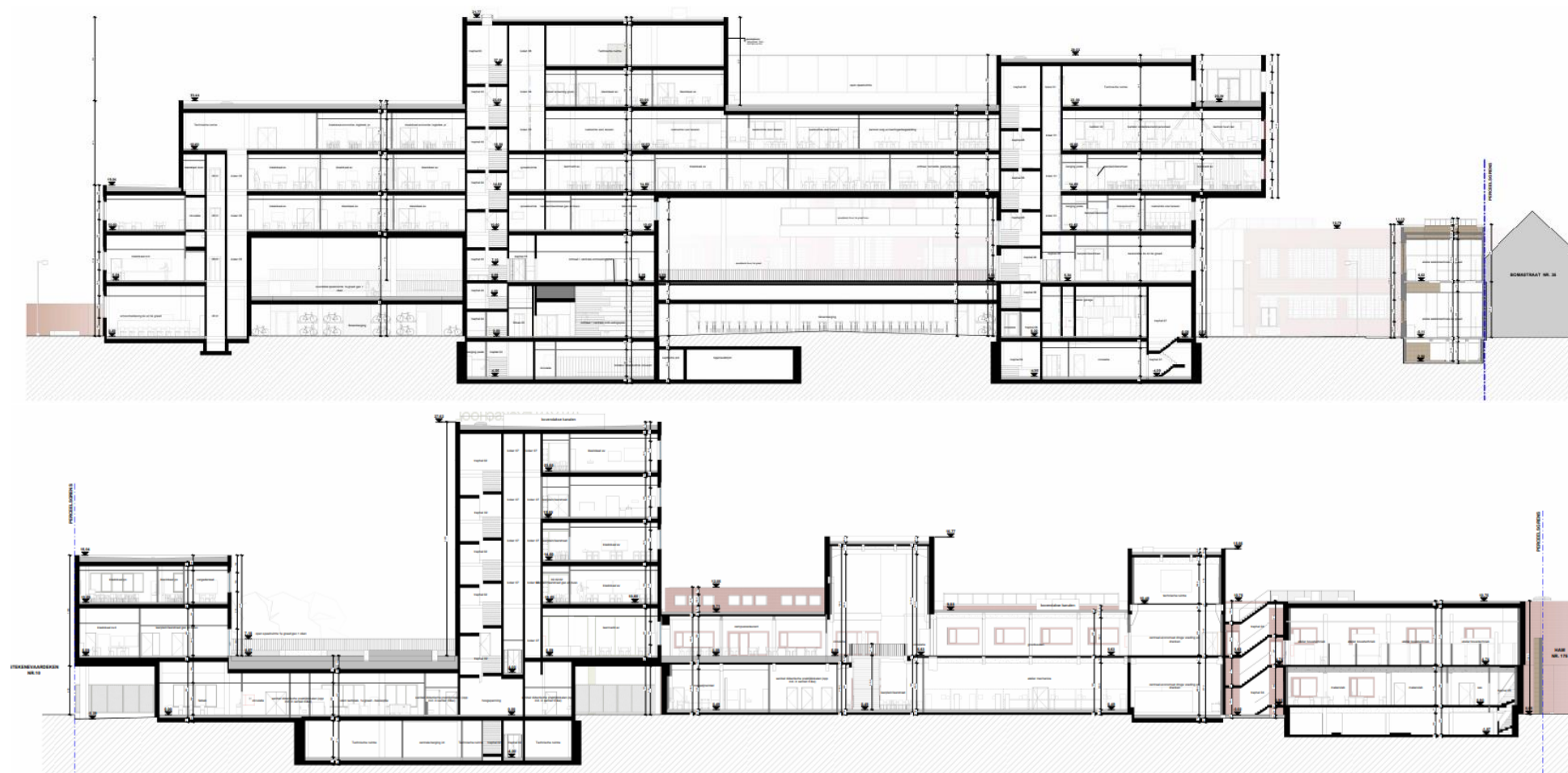
Figuur 17: Inplantingsplan campus (plannen initiatiefnemer 2025)

Figuur 18: Inplantingsplan sporthal (plannen initiatiefnemer 2025)

Figuur 19: Doorsnedes sporthal (plannen initiatiefnemer 2025)

Figuur 20: Doorsnedes schoolgebouwen (plannen initiatiefnemer 2025)

3 LANDSCHAPPELIJKE ANALYSE

3.1 TOPOGRAFISCHE SITUERING

De site (Eandis-site) is een oude industriële site nabij de oude haven van Gent en nabij de ontsluitingsweg R40 van de stad. Zij is gelegen op de grens van de binnenstad binnen de Hamwijk (Sluizeken-Tolhuis-Ham). De EANDIS-site wordt begrensd door de Bomastraat, de Ham en de Désiré Fiévéstraat.

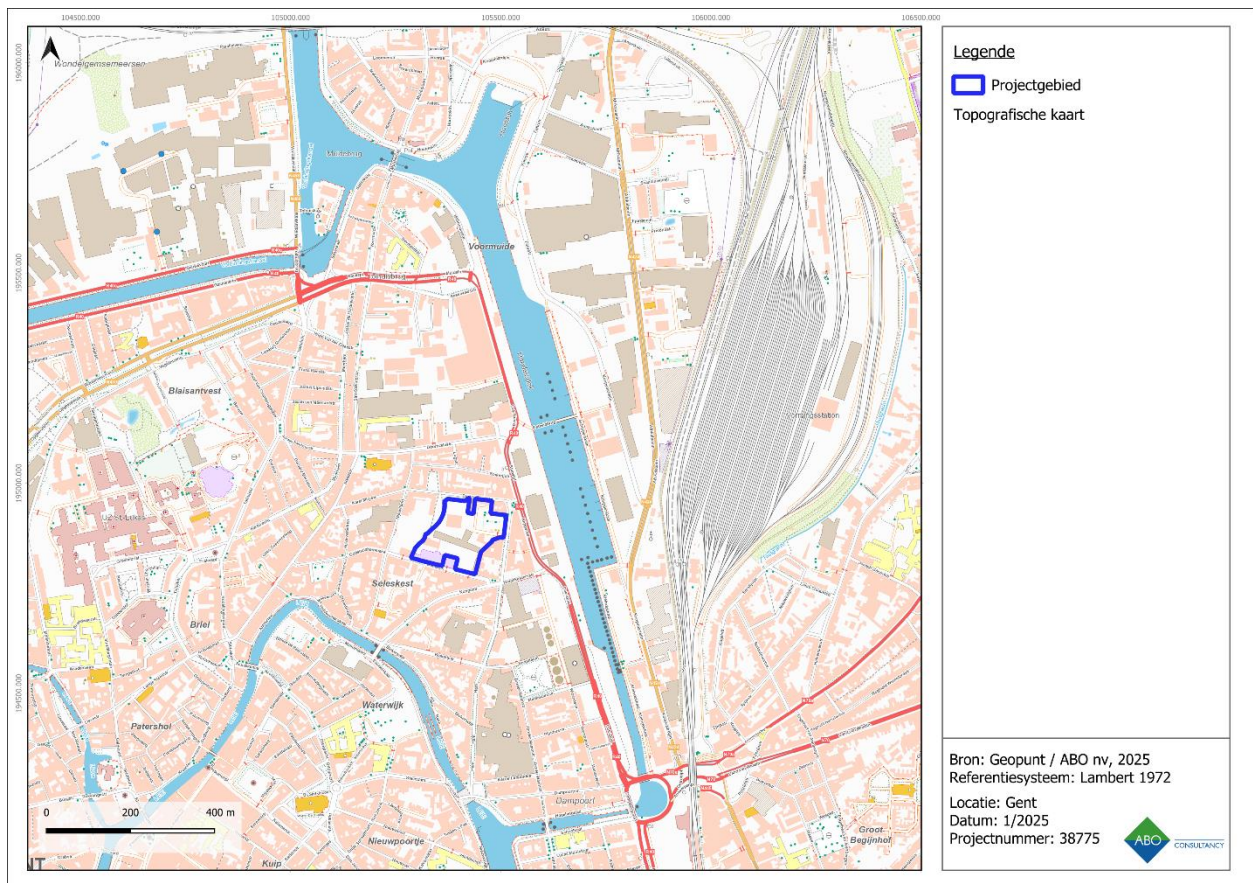
Het projectgebied bevindt zich ten noordoosten van het historische stadscentrum van Gent en nog net binnen de laat 16de eeuwse omwalling. In het noorden bevindt zich het in 1881 aangelegde Houtdok en in het oosten de N424, de gewestweg die het treinstation Gent-Dampoort verbindt met de R4, de ring rond Gent. Eveneens ten oosten van het projectgebied bevindt zich het Handelsdok uit het tweede kwart van de 19de eeuw. Dit vertegenwoordigt een eerste uitbreiding van de haven na de realisatie van het kanaal Gent-Terneuzen. In het zuidoosten tenslotte, bevindt zich het Achterdok. De omgeving van het Achterdok vertoont vrij aaneengesloten bebouwing met statige burger- en herenhuizen uit de tweede helft van de 19de eeuw en eenvoudige seriehuizen en stapelhuizen. Ten zuidwesten van het onderzoeksgebied bevindt zich het dichtbebouwde gebied 'Patershol', waarvan de bewoningssporen teruggaan tot de 12de eeuw.

Het projectgebied is gelegen in de Vlaamse vallei. Op het Digitaal Hoogtemodel valt af te lezen dat het terrein tussen 7m en 8m TAW ligt. Ten zuidwesten ligt het historisch centrum iets hoger, namelijk op ca. 9m TAW (Figuur 23).

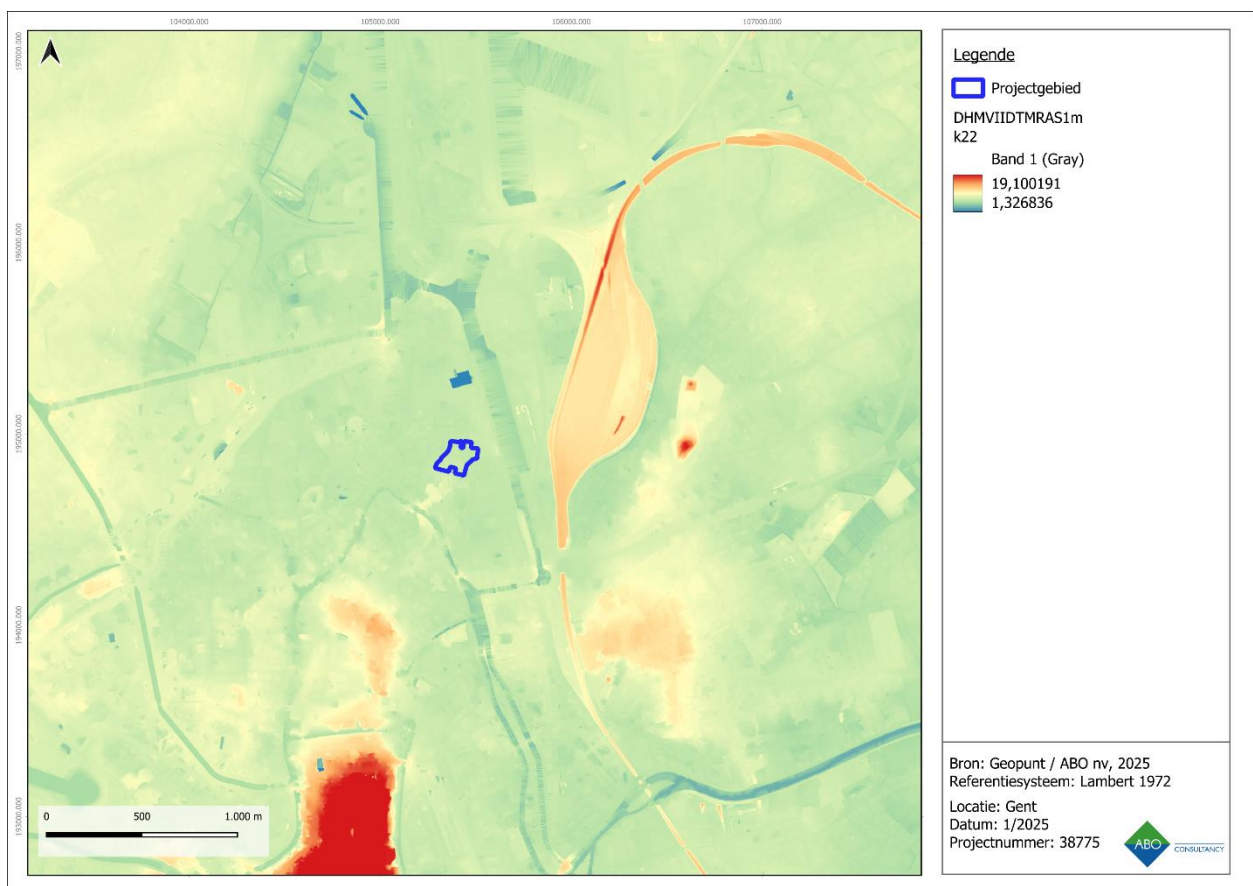
De hoogteprofielen van het noordelijke gedeelte van het projectgebied vertonen een vrij vlak hoogteverloop, zowel van noord naar zuid als van west naar oost. Dit gedeelte bevindt zich op ca. 7,15m TAW (Figuur 24 & Figuur 25).

De hoogteprofielen van het zuidelijke gedeelte van het projectgebied tonen een hoogte tussen 7,4m en 7,9m TAW. Het hoogteverschil is dus vrij klein en de profielen vertonen een ronding met telkens een lagere TAW aan de randen van het projectgebied (Figuur 26 & Figuur 27).

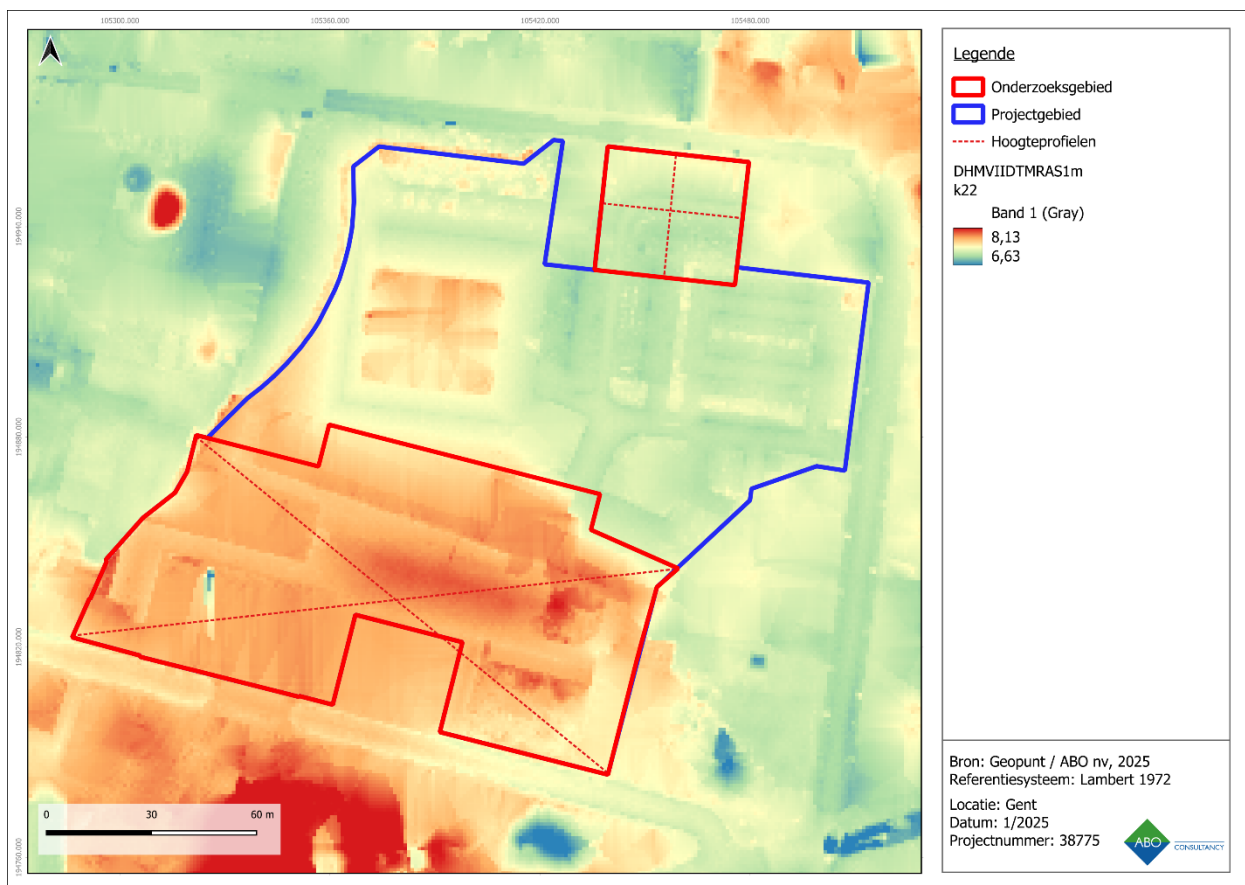
De Skyview toont aan dat er geen grote hoogteverschillen zijn binnen het projectgebied. De aanwezige bebouwing is duidelijk zichtbaar en tekent zich iets lichter af. Ook het tuintje is zichtbaar in het zuidoosten en tekent zich donkerder af op de kaart. Het Handelsdok en de Leie zijn duidelijk zichtbaar daar hun zwarte aftekening (Figuur 28).

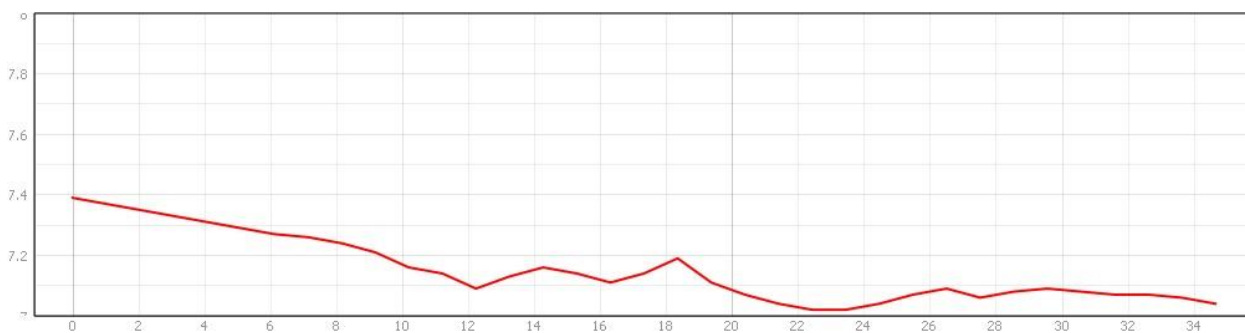
Figuur 21: Topografische kaart met aanduiding van het projectgebied (ABO nv 2025)

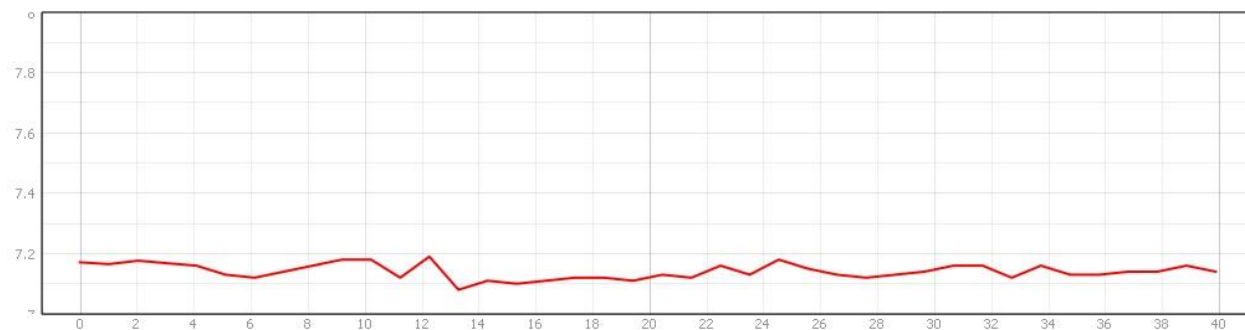
Figuur 22: Digitaal Hoogtemodel (1m) met waterlopen en aanduiding van het projectgebied, macroniveau (ABO nv 2025)

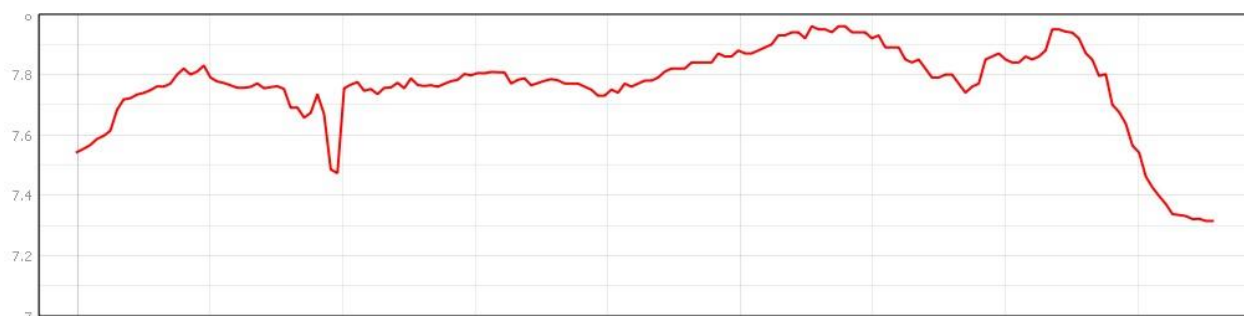
Figuur 23: Digitaal Hoogtemodel (1m) met waterlopen en aanduiding van het projectgebied, microniveau (ABO nv 2025)

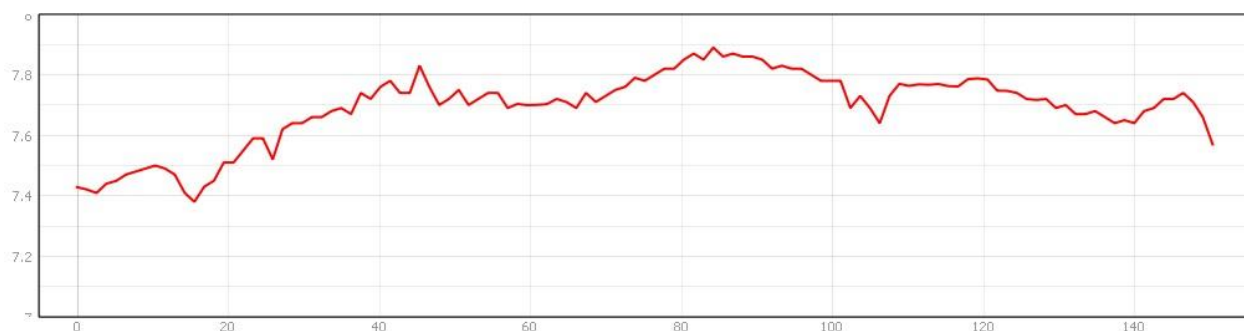
Figuur 24: Hoogteprofiel NZ, noordelijk deel projectgebied (ABO nv 2025)

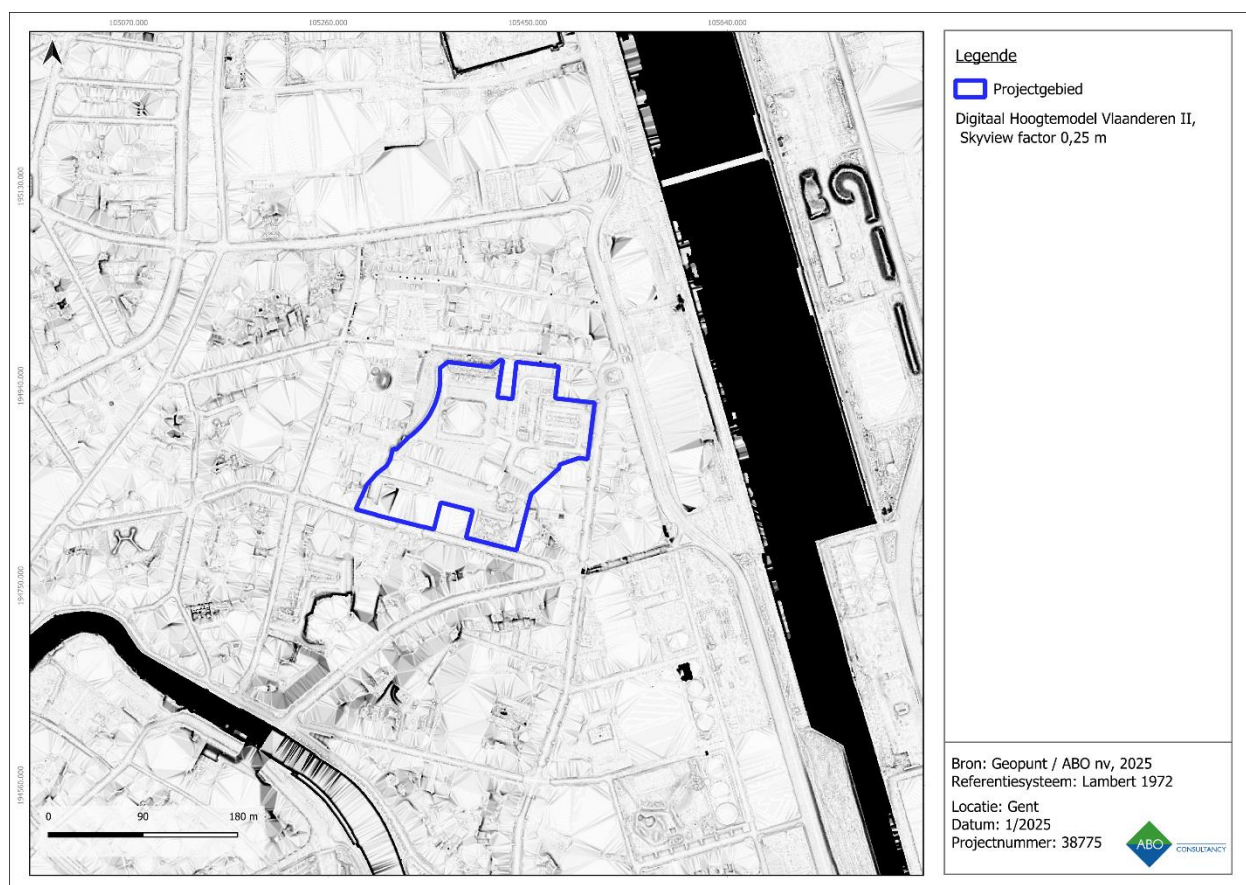
Figuur 25: Hoogteprofiel WO, noordelijk deel projectgebied (ABO nv 2025)

Figuur 26: Hoogteprofiel WZW-ONO, zuidelijk deel projectgebied (ABO nv 2025)

Figuur 27: Hoogteprofiel NW-ZO, zuidelijk deel projectgebied (ABO nv 2025)

Figuur 28: Skyview (factor 0,25 m) met aanduiding van het projectgebied (ABO nv 2025)

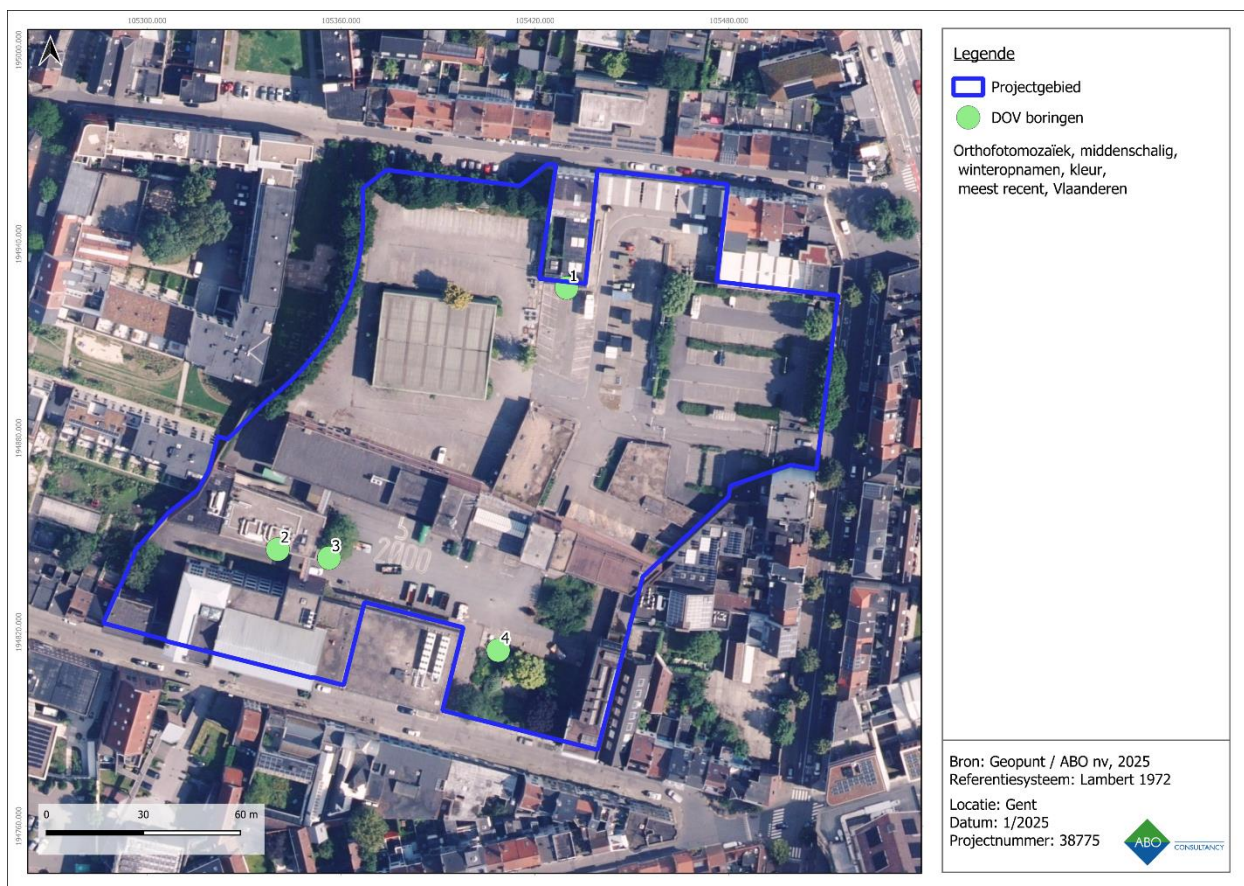
3.2 BESCHIKBARE BOORGEGEVENS

3.2.1 BORINGEN UITGEVOERD IN 2022

In 2022 voerde ABO nv. een indicatief bodemonderzoek uit in kader van grondverzet binnen het projectgebied. Binnen percelen 2846K en 2851M werd onder de verharding tot 2 à 2,5 m-mv een zandige ophogingslaag vastgesteld. Deze laag wordt gekenmerkt door een variabel gehalte metsel- /baksteenpuin en koolassen. Vanaf 3m-mv wordt onaangeroerde bodem vastgesteld, in enkele boringen is dit pas vanaf 4m-mv. Ook in de noordelijke zone van het projectgebied werd onder de asfalt laag eveneens een verstoorde bodemopbouw vastgesteld bestaande uit metselpuin- en baksteen houdend zand.

3.2.2 AANVULLENDE BOORGEGEVENS (DOV)

De website van DOV Vlaanderen toont 4 boringen in de omgeving van het projectgebied (3 binnen het projectgebied en 1 vlak naast het noordelijke deel). Boring 1 en 2 werden uitgevoerd in 1926 en vertonen een natuurlijke bodemopbouw. Boring 3 en 4 werden in 2022 uitgevoerd door Geosonda en vertonen beiden een verstoorde bodemopbouw tot 4m-mv.

Figuur 29: Orthofoto met aanduiding van de uitgevoerde boringen (DOV Vlaanderen 2025)

3.3 BODEMKUNDIGE SITUERING

Volgens de gedigitaliseerde Bodemkaart komt de kartering 'OB' voor ter hoogte van het projectgebied (Figuur 30). In sommige gevallen hebben menselijke ingrepen er een grote impact op de bodem, waardoor de oorspronkelijke opbouw sterk gewijzigd of zelfs vernietigd werd. In andere gevallen gaat het om terreinen waarbij het oorspronkelijke bodemtype van het onderzoeksgebied net door de bebouwing niet nader bepaald kon worden.

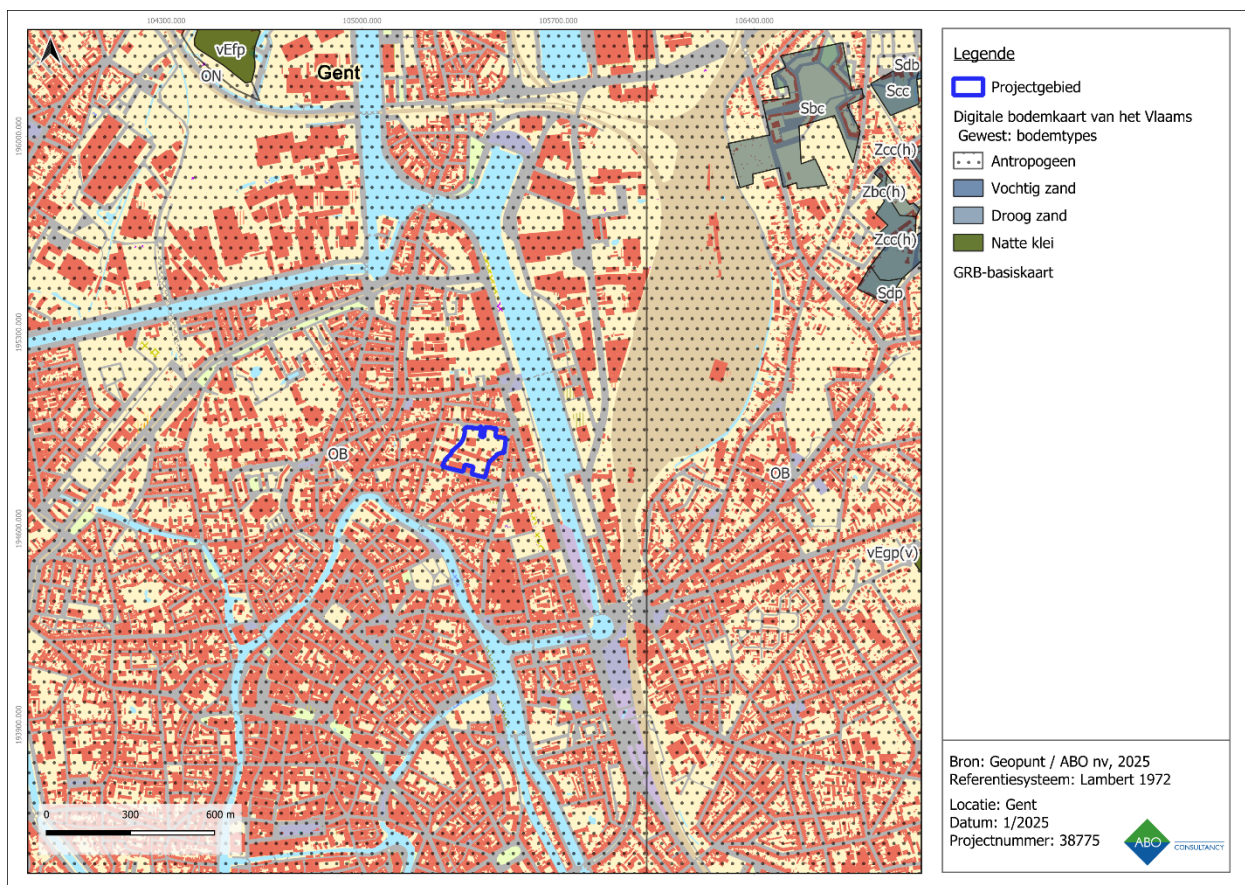
De dichtstbijzijnde bodemtypes bevinden zich noordoostwaarts en omvatten o.a. de **Sbc**-bodems. Dit zijn droge lemige zandbodems met sterk gevlekte, verbrokkelde textuur B-horizont. Ook de **Zcc(h)**-bodems is in de omgeving gekarteerd. Dit zijn matig droge zandbodems met sterk gevlekte, verbrokkelde textuur B horizon. Ook de **Sdp**-bodems komt voor in de omgeving. Dit is een matig natte lemige zandbodem zonder profiel. Noordwestwaarts bevindt zich een **vEFp**-bodem. Dit zijn zeer gleyige kleibodems zonder profiel.

Volgens de Quartairgeologische kaart (schaal 1:200 000) bestaat het projectgebied uit **types 3 en 3a**. Profieltype 3 wordt gekenmerkt door fluviatiele afzettingen van het Weichseliaan (Laat Pleistoceen) met daarboven hellingsafzettingen van het Quartair. De bovenste laag bestaat er uit eolische afzettingen (zand tot silt) van het weichseliaan, (laat-Pleistoceen) mogelijk vroeg-holocene bestaande uit zand tot zandleem in het noordelijk deel van Vlaanderen, silt (loess) in het zuidelijk deel van Vlaanderen. Profieltype 3a heeft dezelfde bodemopbouw als Profieltype 3 met dat verschil dat de bovenste laag bestaat uit fluviatiele afzettingen (organochemisch en perimariën inclusief), afzettingen van het Holocene en mogelijk tardiglaciaal (Laat-Weichseliaan) (Figuur 31).

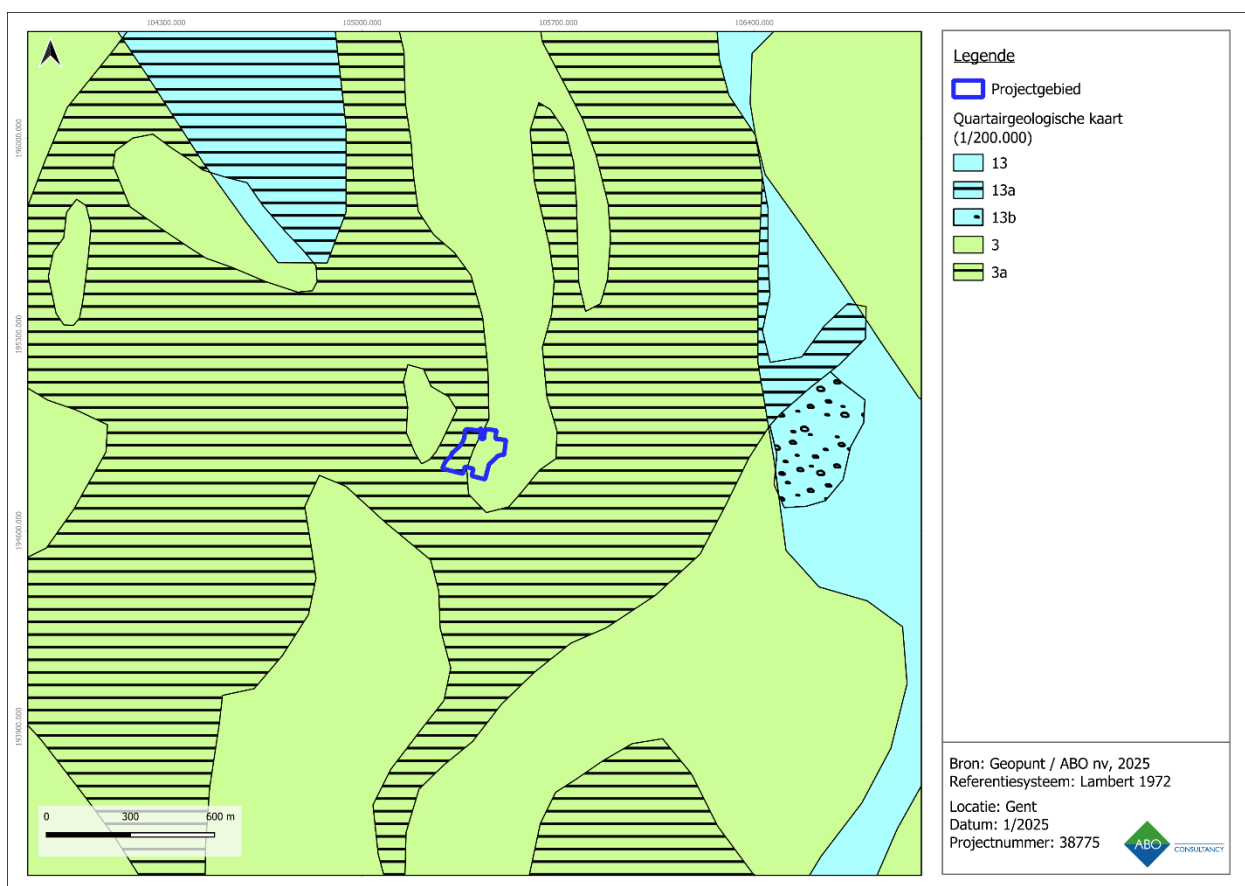
Het projectgebied ligt op de tertiaire afzettingen van de **Formatie van Gentbrugge**, ter hoogte van het **Lid van Vlierzele**. (Figuur 33). Deze formatie bestaat uit groen tot grijsgroen fijn zand, soms kleihoudend met plaatselijk dunne zandsteenbankjes. De bodem is er glauconiet- en glimmerhoudend.

Volgens de potentiële bodemerosiekaart is het projectgebied gelegen in een omgeving waar het potentieel tot bodemerosie niet is gekarteerd, wellicht aangezien het projectgebied gelegen is binnen een dichtbebouwd gebied. De potentiële bodemerosie in de directe omgeving van het projectgebied is gekarteerd als **'verwaarloosbaar' / 'zeer laag' / 'niet van toepassing' / 'medium'**. Een lage impact van erosie bevordert de bewaring van de bodemopbouw en bijgevolg ook van eventueel aanwezige archeologische resten (Figuur 34).

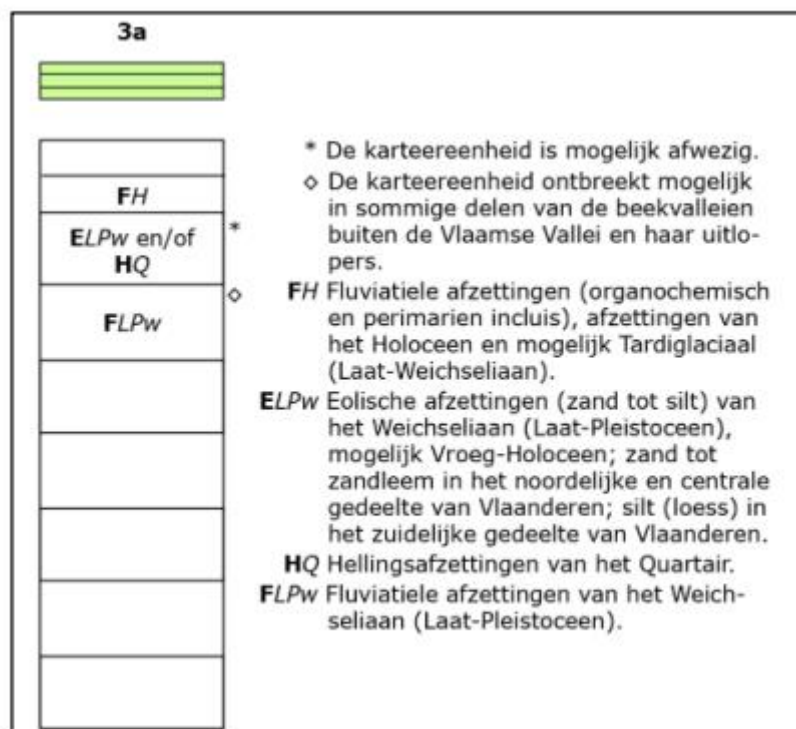
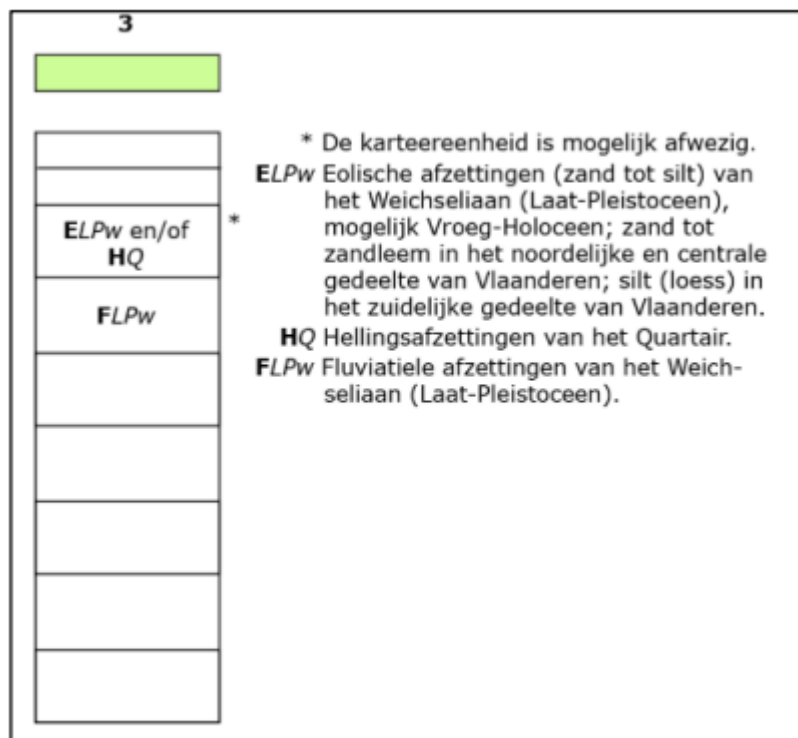
Het projectgebied is volgens de Bodembedekkingskaart in gebruik als dichtbebouwde zone in verstedelijkt gebied. Het projectgebied is bijna compleet verhard en er staan verschillende gebouwen. Op het zuidoosten van het terrein is er een klein tuintje aangelegd. Deze kaart is weinig aanvullend en bevestigt hierbij de GRB (Figuur 35).

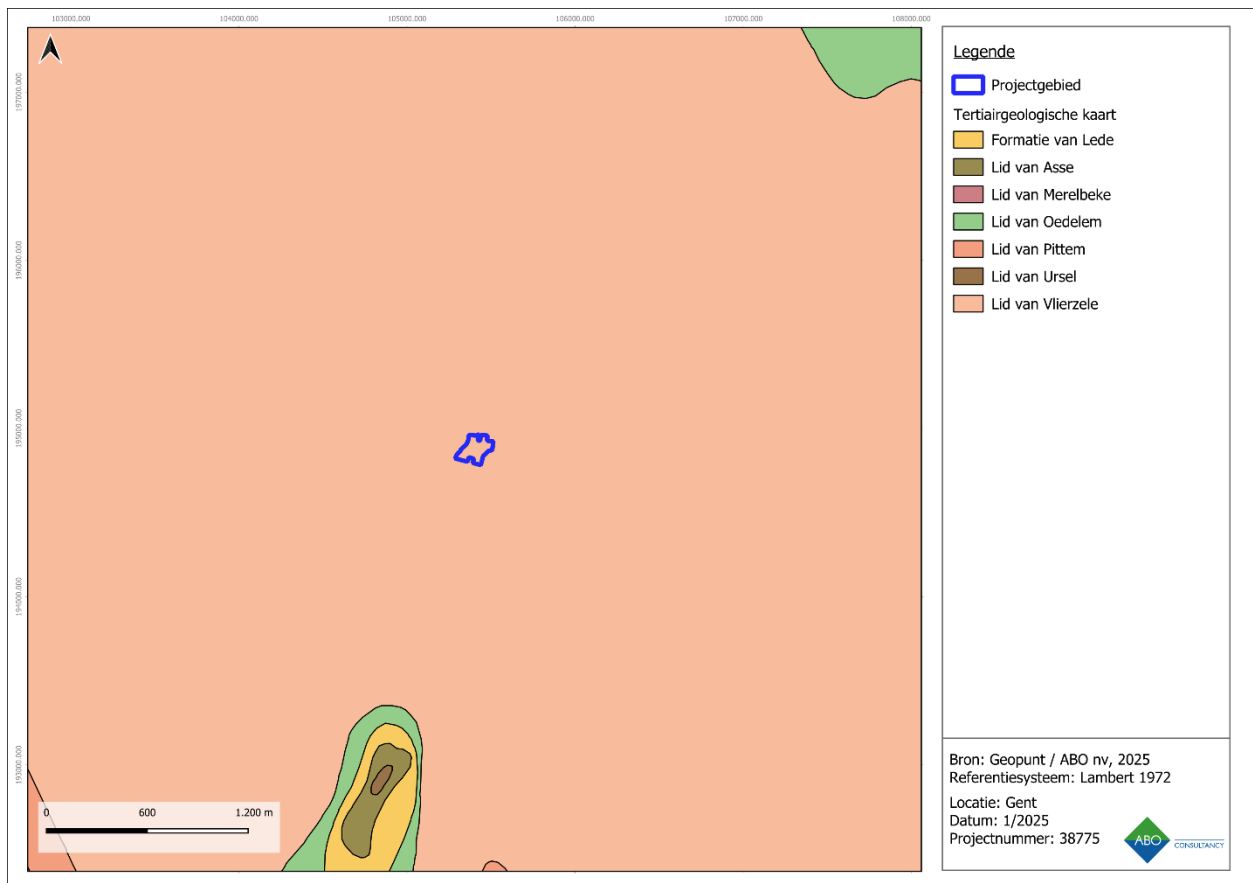
Figuur 30: Gedigitaliseerde bodemkaart gedrapeerd op GRB met aanduiding van het projectgebied (ABO nv 2025)

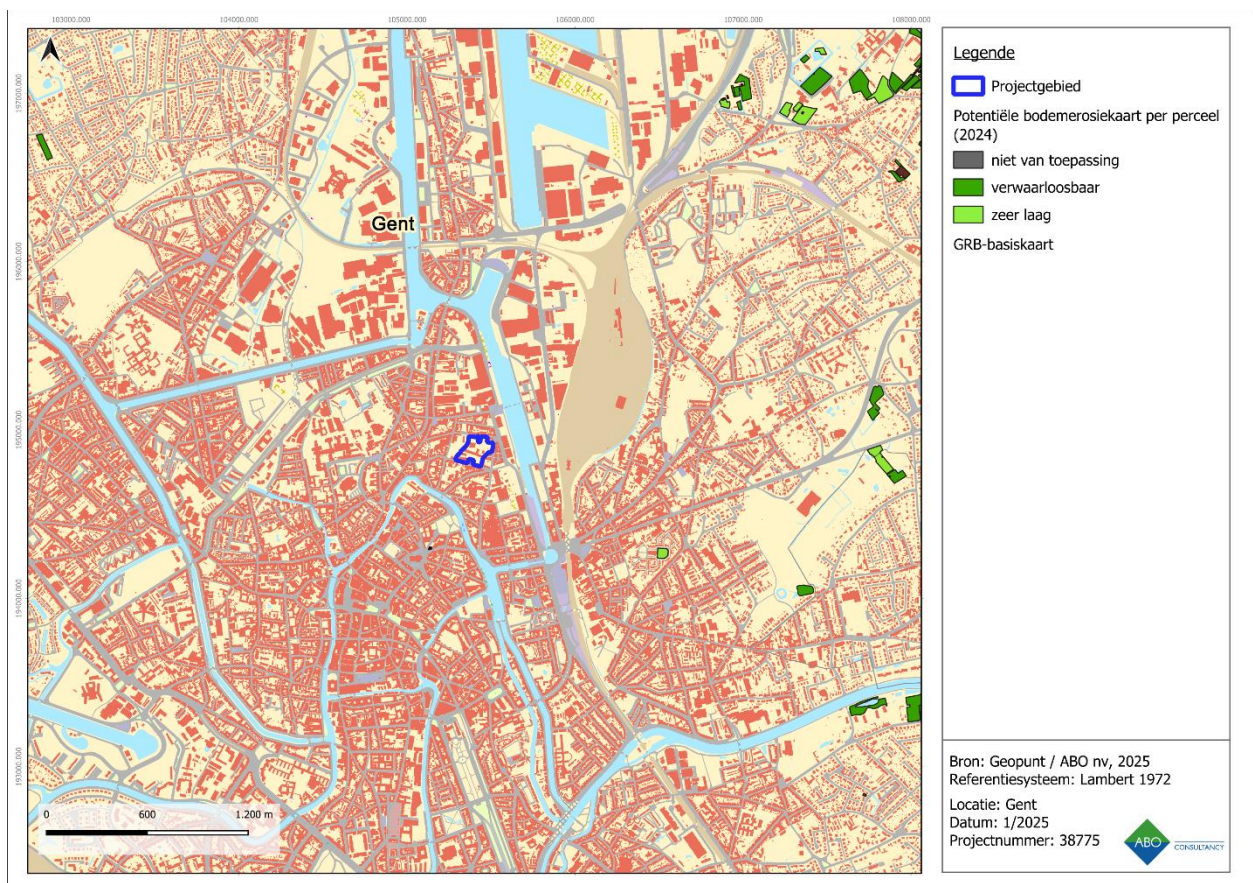
Figuur 31: Gedigitaliseerde quartairgeologische kaart (1:200.000) met aanduiding van het projectgebied (ABO nv 2025)

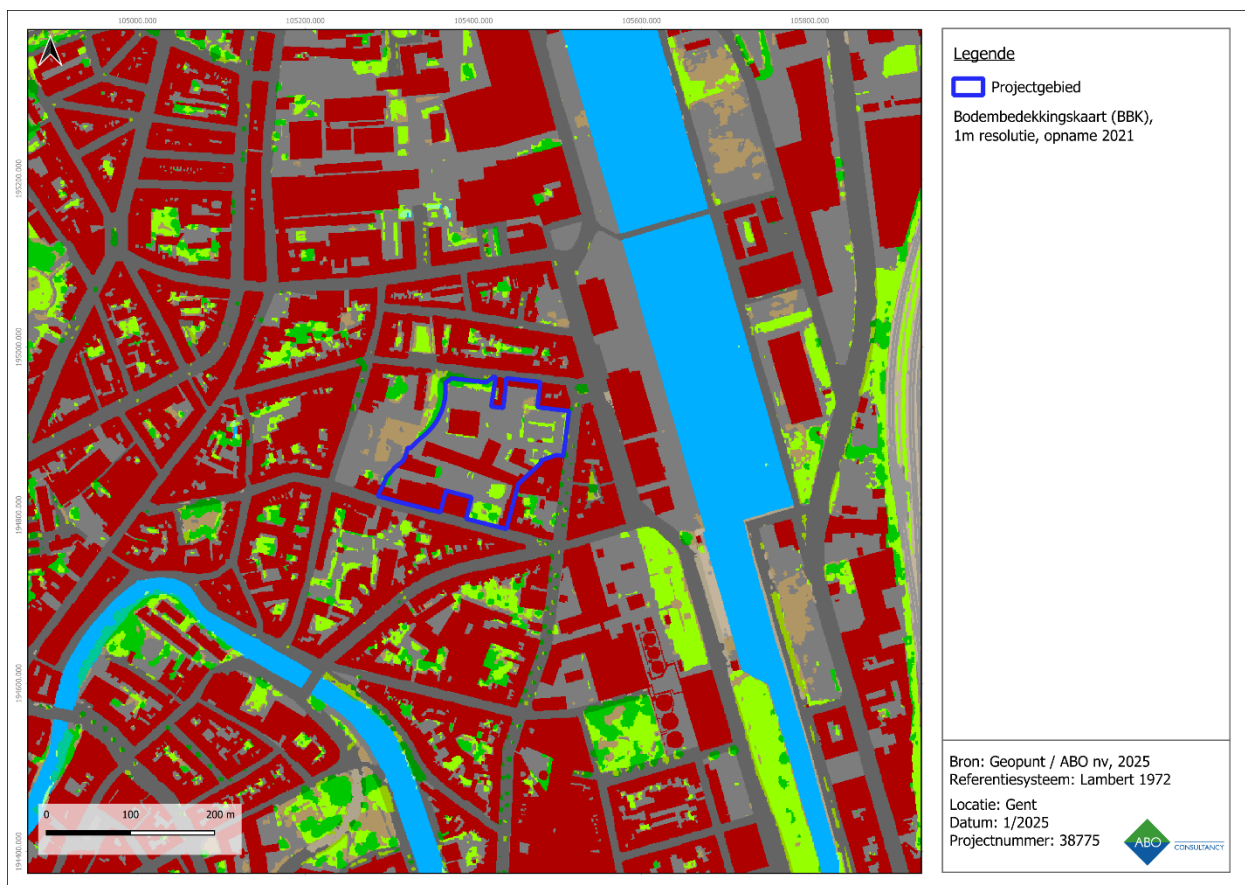
Figuur 32: Quartaire sequenties 3 en 3a (Geopunt 2025)

Figuur 33: Gedigitaliseerde Tertiairgeologische kaart met aanduiding van het projectgebied (ABO nv 2025)

Figuur 34: Potentiële bodemerosie per perceel met aanduiding van het projectgebied (ABO nv 2025)

Figuur 35: Bodembedekkingskaart met aanduiding van het projectgebied (ABO nv 2025)

3.4 LANDSCAPPELIJK BODEMONDERZOEK

3.4.1 DOEL VAN HET ONDERZOEK

Het doel van het landschappelijk booronderzoek is het in kaart brengen van de bodemopbouw en bodembewaring ter hoogte van het projectgebied. Hierbij werd getracht een antwoord op onderstaande vragen te formuleren:

Hoofdvraag		Bijvra(a)g(en)
1. Is de lithostratigrafische opbouw intact?	Ja	a. Komt deze overeen met de gegevens op de bodemkaart? b. Welke lithologische karakteristieken inzake textuur, afronding en kleur kunnen worden onderscheiden? c. Welke horizonten kunnen worden waargenomen? d. Zijn er ontbrekende horizonten? Hoe kan dit verklaard worden? e. Op welk niveau bevindt de grondwatertafel zich? f. Wat zeggen de sedimenten over de waterhuishouding? g. Zijn er één of meerdere begraven bodems aanwezig? h. Zijn er indicaties voor erosie?
	Nee	a. Wat is de omvang van deze anomalie? b. Is de anomalie natuurlijk of antropogeen? c. Welke natuurlijke processen hebben deze anomalie veroorzaakt? → Zou deze anomalie een afwezigheid van archeologische resten kunnen veroorzaken? d. Welke antropogene processen hebben deze anomalie veroorzaakt? → Zou deze anomalie een afwezigheid van archeologische resten kunnen veroorzaken?

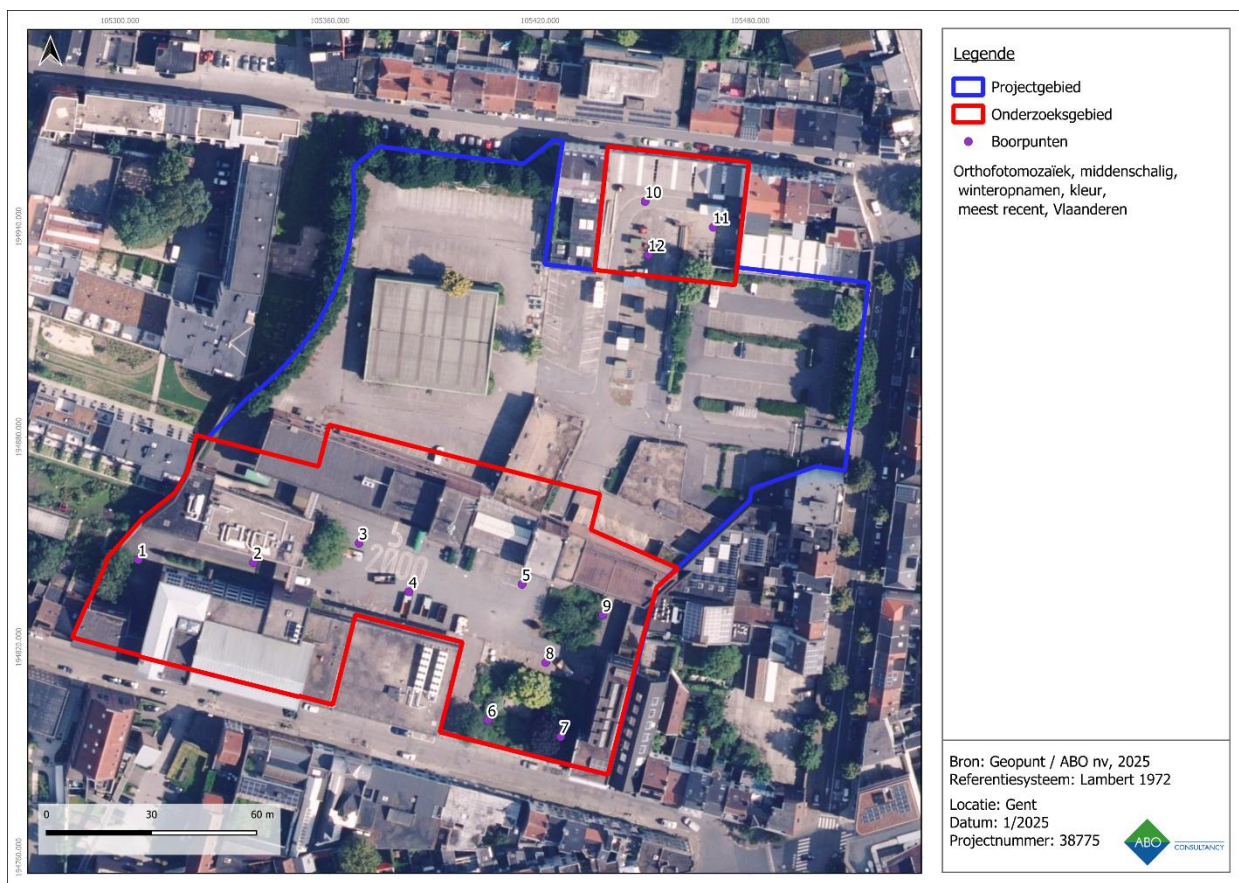
2. Wat is de ruimtelijke variatie in lithostratigrafische opbouw?
3. Wat is de genese en ouderdom van de aardkundige eenheden?

Tabel 2: Onderzoeksvragen landschappelijk bodemonderzoek (ABO nv 2025)

Op basis van de resultaten van dit booronderzoek dient er bepaald te worden of en, indien ja, welke verdere stappen er ondernomen moeten worden naar bijkomend vooronderzoek toe in uitgesteld traject (archeologisch booronderzoek, proefputten, proefsleuven, 'geen maatregelen',...)

3.4.1.1 ONDERZOEKSSTRATEGIE

De vraagstellingen kunnen potentieel beantwoord worden door middel van een landschappelijk booronderzoek (Figuur 36, Tabel 2). Ze hebben een minder grote impact op het bodemarchief dan landschappelijke profielputten. De landschappelijke boringen werden in een verspringend driehoeksgrid van ca. 20m x 24m geplaatst door middel van een edelmanboor met diameter 7cm. Er werd sporadisch van het grid afgeweken door de aanwezigheid van gebouwen binnen het terrein. Enkele van de boringen werden tevens uitgezet op plaatsen die het eerdere bodemonderzoek van ABO nv niet onderzocht had, dit om zo de hiaten op te vullen. De boorprofielen werden telkens gefotografeerd en digitaal geregistreerd. De boringen reiken idealiter tot in de C-horizont. Het landschappelijk booronderzoek werd uitgevoerd op 26 augustus 2024 door Jeroen Touchant (milieukundig begeleider ABO nv), Katrien Van Den Berghe (erkend archeoloog ABO nv) en Leen Theunissen (Stagiaire KU Leuven). 10 van de 12 boringen werden uitgevoerd voorafgaand door een kernboring door de aanwezigheid van een verharding, zoals een asfaltlaag of klinker. Onder deze initiële verharding was er bij de meeste boringen een zandlaag met ballast aanwezig. Verder bestond de bodemopbouw binnen het projectgebied uit verscheidene puinlagen, vliegassen en baksteenrijke puinlagen. Nergens op het terrein werd de ongeroerde moederbodem aangeboord.

Figuur 36: Orthofoto met aanduiding van de uitgevoerde landschappelijke boringen (ABO nv 2025)

Boring	X	Y	Z (m-TAW)
1	105305.51	194844.95	7,72
2	105338.23	194844.14	7,69
3	105368.38	194849.75	7,79
4	105382.63	194835.77	7,78
5	105414.96	194837.89	7,82
6	105405.15	194799.16	7,56
7	105425.90	194794.43	7,43
8	105421.68	194815.68	7,7
9	105437.99	194829.18	7,74
10	105450.05	194947.21	7,15
11	105469.49	194939.92	7,08
12	105451.1	194932.04	7,07

Tabel 3: Locatie van de uitgevoerde boringen (ABO nv 2025)

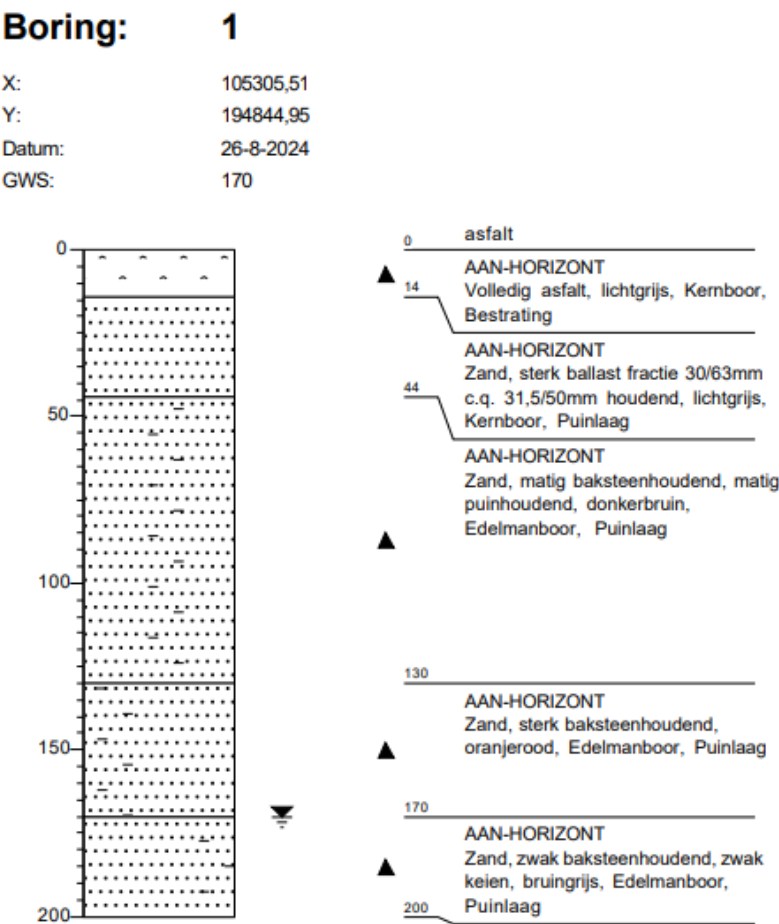
3.4.1.2 *BESPREKING BOORSTATEN*

Hieronder wordt de aangetroffen bodemopbouw besproken. Op het einde van dit hoofdstuk zullen deze boorprofielen geïnterpreteerd worden op basis van een terugkoppeling naar de ruimere landschappelijke context en de processen die mogelijk een impact hebben gehad op de ontwikkeling van de bodemopbouw ter hoogte van het projectgebied. Boring 1, 2 en 4 worden hieronder besproken als representatieve boringen voor het projectgebied. Boorpunt 2 is een voorbeeld van een stopgezette boring door de aanwezigheid van een ondoordringbare puinlaag. Een volledig overzicht van de boordiagrammen is terug te vinden in bijlage 1.

Boring 1

Figuur 37: Boorpunt 1 (ABO nv 2025)

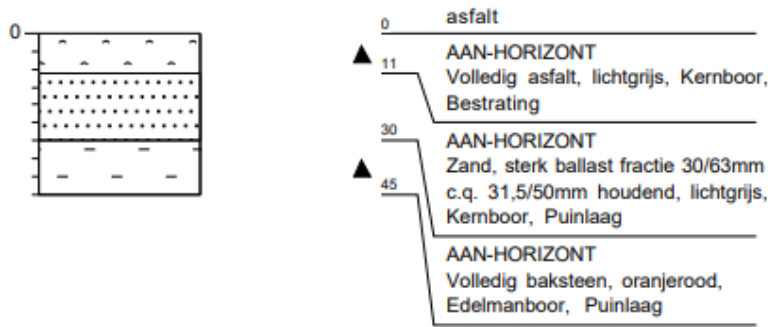
Figuur 38: Boordigram van boring 1 (ABO nv 2025)

Boring 2

Boring: 2

X: 105338,23
Y: 194844,14
Datum: 26-8-2024

Figuur 39: Boordigram van boring 2 (ABO nv 2025)

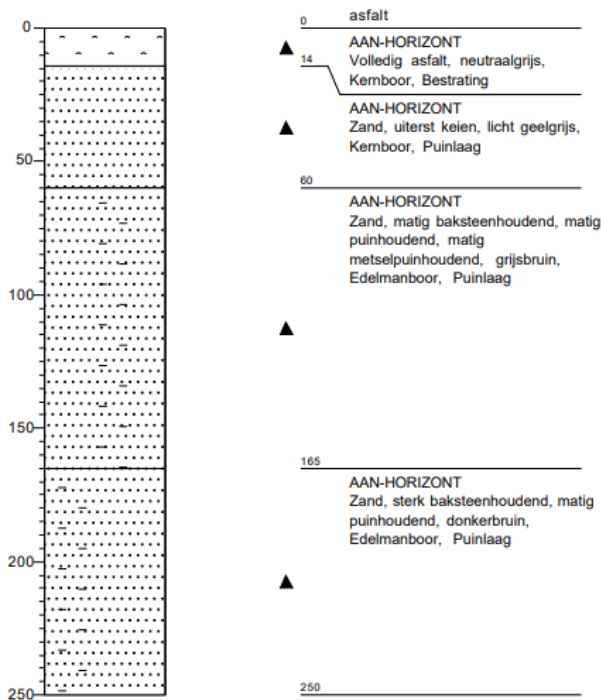
Boring 4

Figuur 40: Boring 4 (ABO nv 2025)

Boring: 4

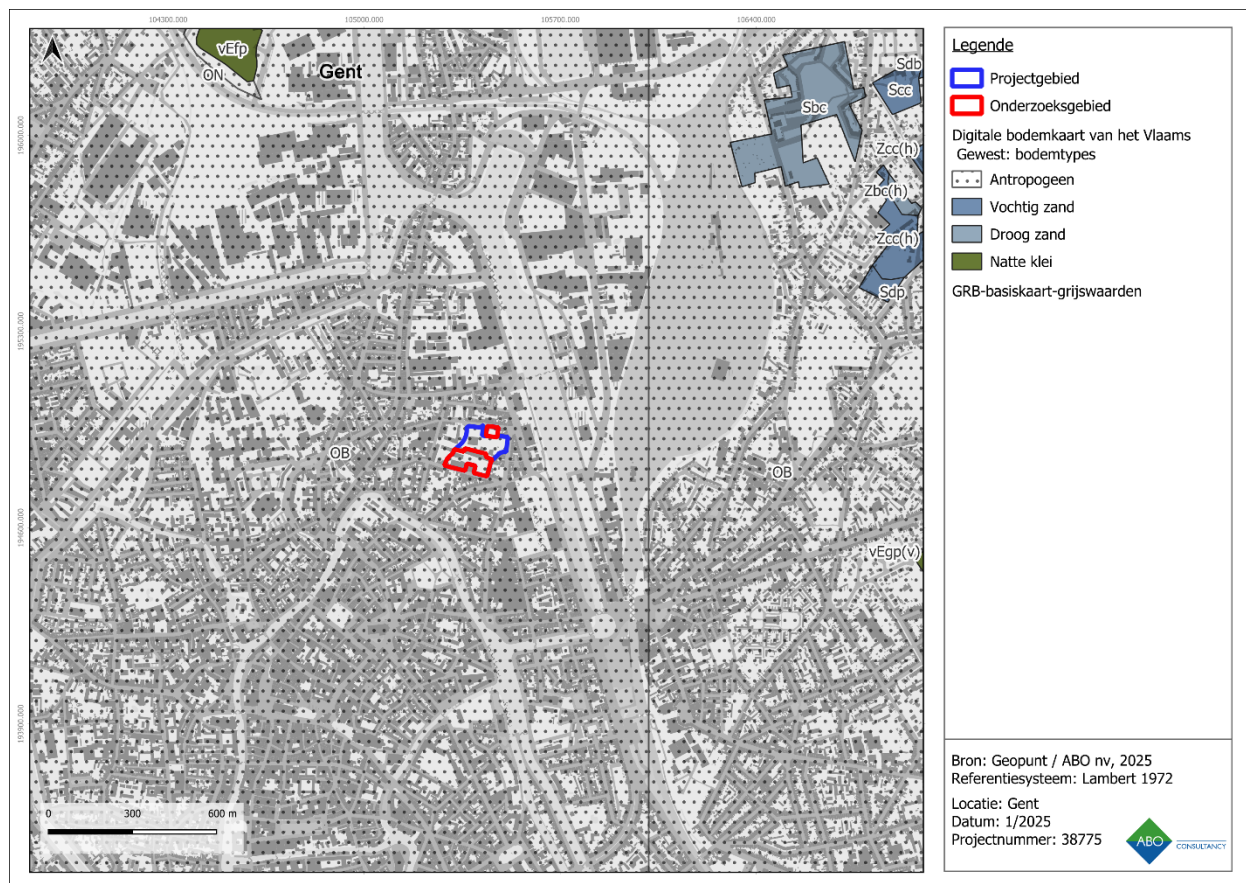
X: 105382.63
Y: 194835.77
Datum: 26-8-2024

Figuur 41: Boordigram van boorpunt (ABO nv 2025)

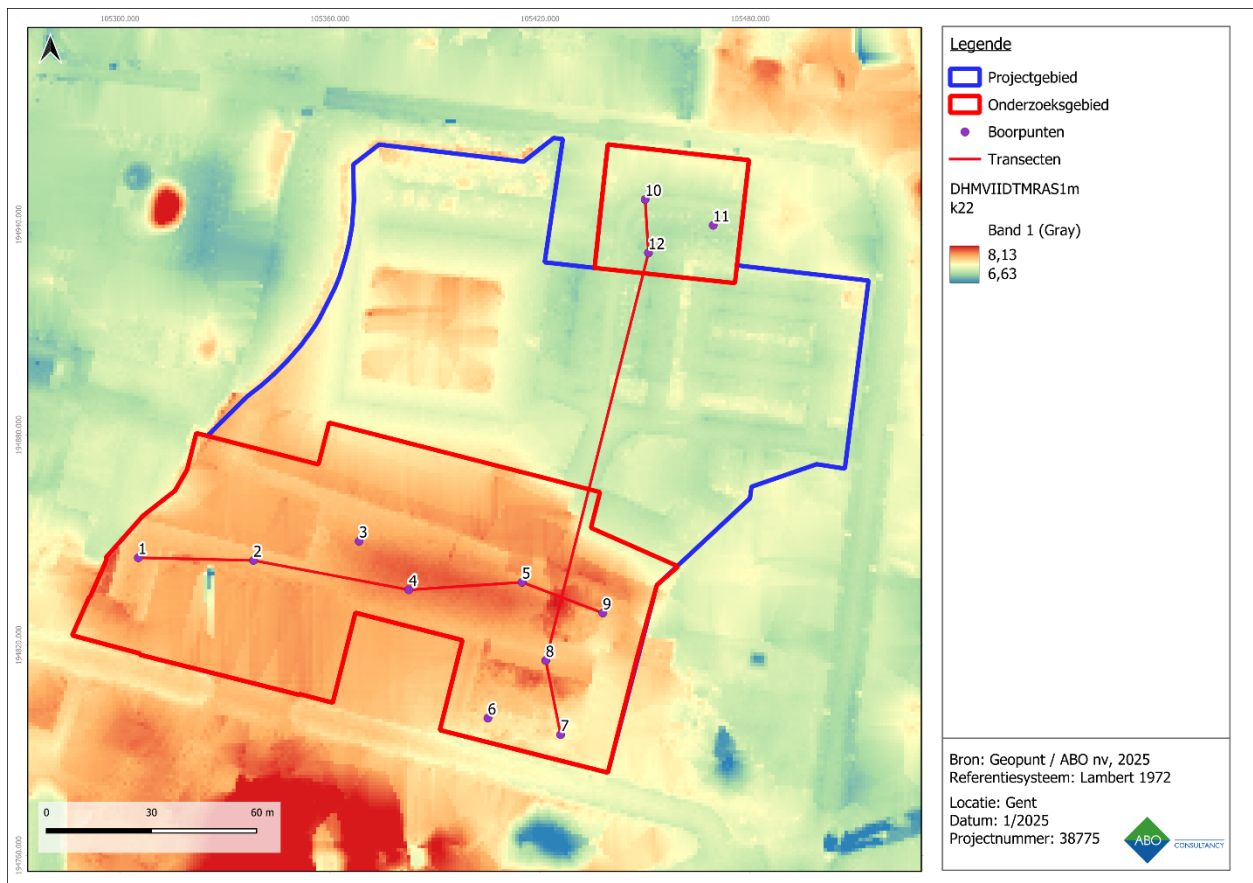
3.4.2 VASTGESTELD BODEMTYPE

De bodemkaart toont dat het projectgebied werd gekarteerd als bodemtype 'OB'. In sommige gevallen hebben menselijke ingrepen een grote impact op de bodem, waardoor de oorspronkelijke opbouw sterk gewijzigd of zelfs vernietigd werd. In andere gevallen gaat het om terreinen waarbij het oorspronkelijke bodemtype van het onderzoeksgebied net door de bebouwing niet nader bepaald kon worden. Alle 12 boorpunten vertoonden een verstoorde bodemopbouw en dus een type 'OB'. De bodem kon ter hoogte van sommige boorpunten slechts oppervlakkig opgeboord worden door de aanwezigheid van puinlagen, bij slechts 6 van de 12 uitgevoerde boringen is een diepte van méér dan 1m-mv behaald.

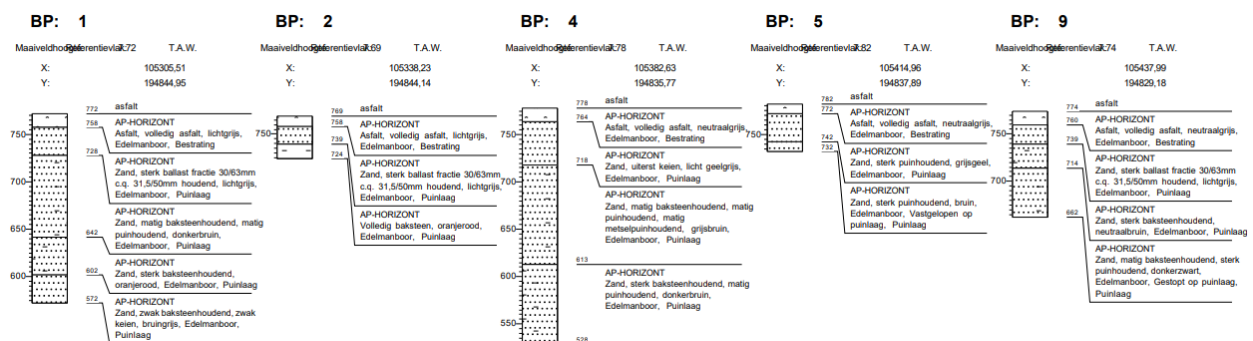

Figuur 42: Gedigitaliseerde bodemkaart met aanduiding van het projectgebied (Geopunt 2025).

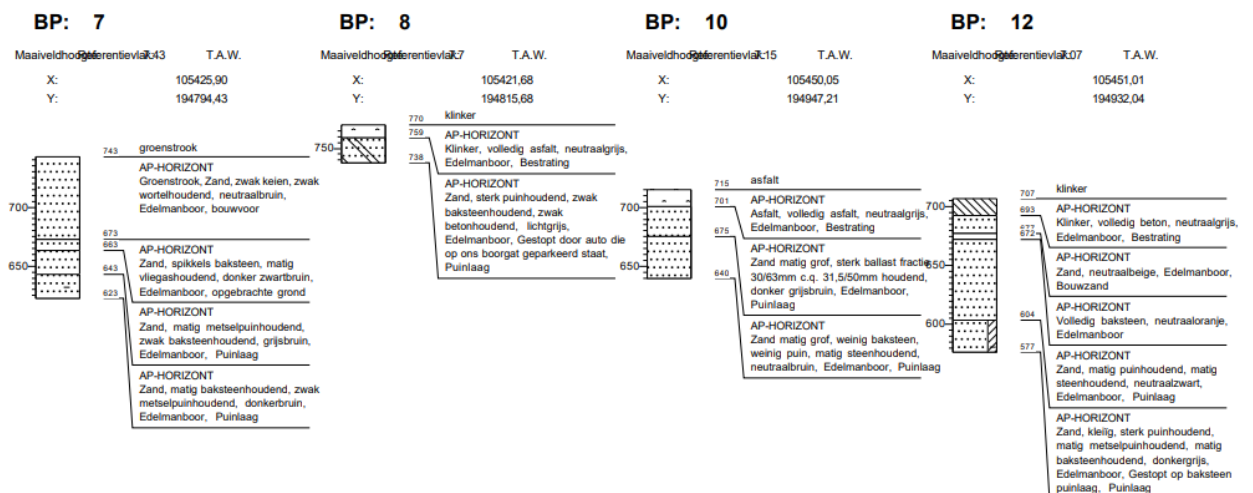
De landschappelijke boringen sluiten volledig aan bij de gegevens van de bodemkaart. Uit zowel de eerder uitgevoerde bodemonderzoeken en het landschappelijke booronderzoek, uitgevoerd op 26 augustus 2024 blijkt dat de bodem binnen het projectgebied reeds in grote mate verstoorde is.

Figuur 43: Transecten op DTM op basis van de hoogtes van de boringen (ABO nv 2025).

Figuur 44: Transect W-O (ABO nv 2024)

Figuur 45: Transect N-Z (ABO nv 2025)

3.4.3 CONCLUSIE: BEANTWOORDING ONDERZOEKSVRAGEN

Het booronderzoek wees uit dat de bodemopbouw ter hoogte van het projectgebied reeds in hoge mate verstoord is. Grote delen van het terrein zijn verhard met asfalt of klinkers met daaronder ballastlagen. Voorts werden er puinlagen en vliegassen aangetroffen in de boringen. Er werd bij geen enkele boring moederbodem vastgesteld, zelfs niet op de diepste boring tot 2,5m-mv.

Op basis van de resultaten van het landschappelijke bodemonderzoek kan een antwoord gegeven worden op de vooropgestelde onderzoeksvragen:

Hoofdvraag		Bijvra(a)g(en)
1. Is de lithostratigrafische opbouw intact?	Nee	a. Wat is de omvang van deze anomalie? <i>Het terrein is in hoge mate verstoord over de gehele oppervlakte.</i> b. Is de anomalie natuurlijk of antropogeen? <i>Antropogeen.</i> c. Welke natuurlijke processen hebben deze anomalie veroorzaakt? → Zou deze anomalie een afwezigheid van archeologische resten kunnen veroorzaken? <i>N.V.T.</i> d. Welke antropogene processen hebben deze anomalie veroorzaakt? → Zou deze anomalie een afwezigheid van archeologische resten kunnen veroorzaken? <i>Doordat het projectgebied reeds in gebruik is geweest als industriële site zullen de archeologische resten reeds in grote mate vernietigd zijn.</i>
2. Wat is de ruimtelijke variatie in lithostratigrafische opbouw?		<i>Alle boringen bestaan uit verschillende puinlagen, nergens werd het moedermateriaal aangetroffen.</i>
3. Wat is de genese en ouderdom van de aardkundige eenheden?		<i>Alle vastgestelde aardkundige eenheden vertonen recente verstoringen ten gevolge van de vroegere en aanwezige bebouwing en de industriële aard van het terrein.</i>

Tabel 4: Beantwoording van de onderzoeksvragen (ABO nv 2025)

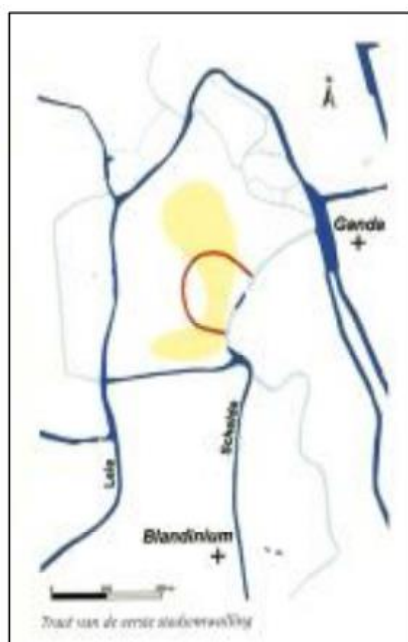
Op basis van de landschappelijke boringen kon vastgesteld worden dat de oorspronkelijke bodemopbouw in grote mate verstoord is, er werd in geen enkel boorpunt de moederbodem aangeboord. Dit is overeenkomstig met eerdere boorresultaten van ABO en Geosonda, uitgevoerd binnen het projectgebied. De kans op het aantreffen van steentijdgevoelige lagen is dus onbestaande. De kans om nog grondsporen uit andere periodes aan te treffen is zo goed als onbestaande.

4 ARCHEOLOGISCHE VOORKENNIS

4.1 HISTORISCHE ACHTERGROND

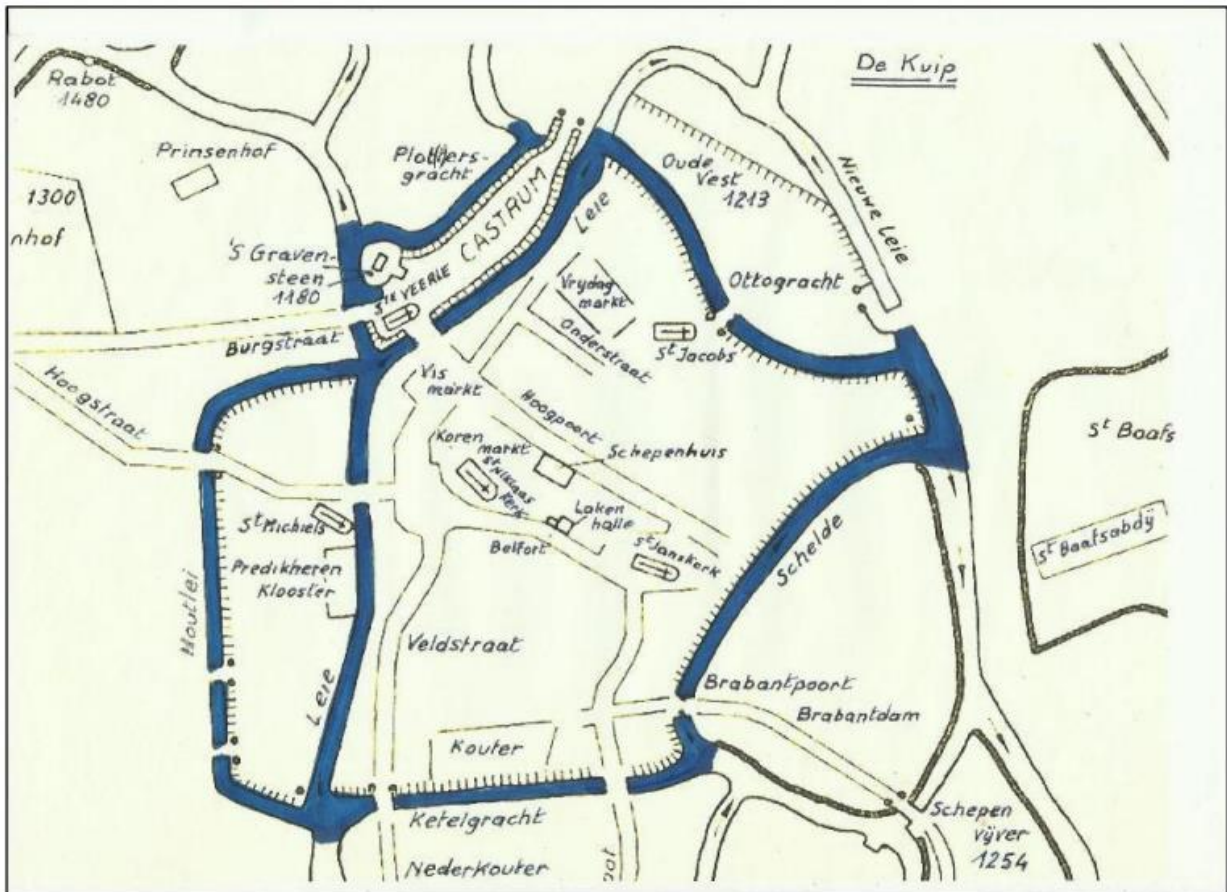
De historische achtergrond met kaartmateriaal is grotendeels overgenomen uit de bekrachtigde archeologienota Kasteellaan 54, te Gent door Vanhaute T., ABO nv (ID 16389)².

Door de gunstige ligging met zandige hoogten aan de samenvloeiing van de Leie en Schelde kent Gent een zeer rijke geschiedenis. Uit de prehistorie zijn te Gent diverse vondsten bekend. De oudste nederzetting te Gent dateert uit de Gallo-Romeinse periode. De vicus 'Ganda' kon door opgravingen gelokaliseerd worden op een smalle zandrug tussen Destelbergen-Eenbeekeinde aan de samenvloeiing van de Schelde. Dit is ook de locatie waar in de 7de eeuw de Sint-Baafsabdij zal verrijzen. Hier ontstond bij de abdij wellicht ook een nederzetting van meer belang, 'Ganda' genaamd. Meer stroomopwaarts langs de Schelde, ter hoogte van de Zandberg ontstond eind 9de eeuw een tweede nederzetting, 'Portus Ganda'. In de 10de eeuw evolueerde deze nederzetting tot een middeleeuwse handelsstad. Deze breidde in de loop der eeuwen steeds uit, wat resulteerde in de stichting van nieuwe parochies: Sint-Jacob (11de eeuw), Sint-Michiël (12de eeuw), Sint-Niklaas (12de eeuw), (Bogaert et al. 1976). De nederzetting bij de Sint-Baafsabdij valt binnen de Sint-Baafsparochie en wordt Sint-Baafsdorp genoemd. Het onderzoeksgebied situeert zich ten noordoosten van de Sint-Baafsabdij, buiten het kaartgebied.

Figuur 46: Kaart met in het rood de omwalling rond de 'portus Ganda'. Rechts bovenaanstaat de eerste nederzetting aangeduid als 'Ganda'. In het geel is de zandheuvel 'Zandberg' te zien (Stad Gent 2020)

² <https://loket.onroerenderfgoed.be/archeologie/notas/notas/16389>

Figuur 47: 'De kuip' van Gent, stadsomwalling in de 12de-13de eeuw (Stad Gent 2020)

Begin 14de eeuw wordt de stadsomwalling verder uitgebreid. Grote delen die rond de stadskern van Gent lagen worden nu ook ingelijfd. Deze nieuwe stadsomwalling vormde echter geen aaneengesloten geheel maar bestond uit grachten, dammen, versterkte poorten en onbewoonde gebieden die geïnuundeerd konden worden. Gent leed echter onder de oorlogen van de late 15de en de 16de eeuw. Na de mislukte opstand tegen Karel V (1537-1540) liet deze een Spaanse dwangburcht bouwen op de plaats van de Sint-Baafsabdij, waarvoor laatstgenoemde werd afgebroken. Ook de poorten en omwalling van het Sint-Baafsdorp verdwenen. Het Spanjaardkasteel werd reeds deels afgebroken in 1577 nadat de Spaanse troepen verjaagd werden. Gezien de Staats-Spaanse Oorlog was er nood aan een nieuwe omwalling die beter bestand was tegen de krijgsmethoden van die tijd. De stad kreeg een gesloten, driehoekig aanzicht met diverse bastions (Figuur 47).

Figuur 48: De stadsomwalling eind 16de eeuw, Sanderuskaart (Flandrica.be 2021)

Eind 17de eeuw moest Gent zich verdedigen tegen aanvallen van Frankrijk onder Lodewijk XIV. In deze periode werd het Montereyfort opgericht, ten zuiden van de Sint-Pietersabdij. Momenteel bevindt zich op deze locatie het Citadelpark. Tot het einde van de 18de eeuw bleef de stad de omtrek van de 16de eeuwse stadswallen behouden. De 18de eeuw, tijdens het Oostenrijks bewind, was een periode van economische bloei voor de stad. Verschillende kanalen werden gegraven ter bevordering van de export van de Gentse nijverheden. In 1817 werd tijdens het Nederlands bewind de Rijksuniversiteit Gent opgericht. Eind 19de eeuw werden de oude grachten van de stadsomwalling gedempt en omgevormd tot brede boulevards. Nu zijn ook deze boulevards verdwenen om plaats te maken voor de ring (R40) (Bogaert et al. 1983).

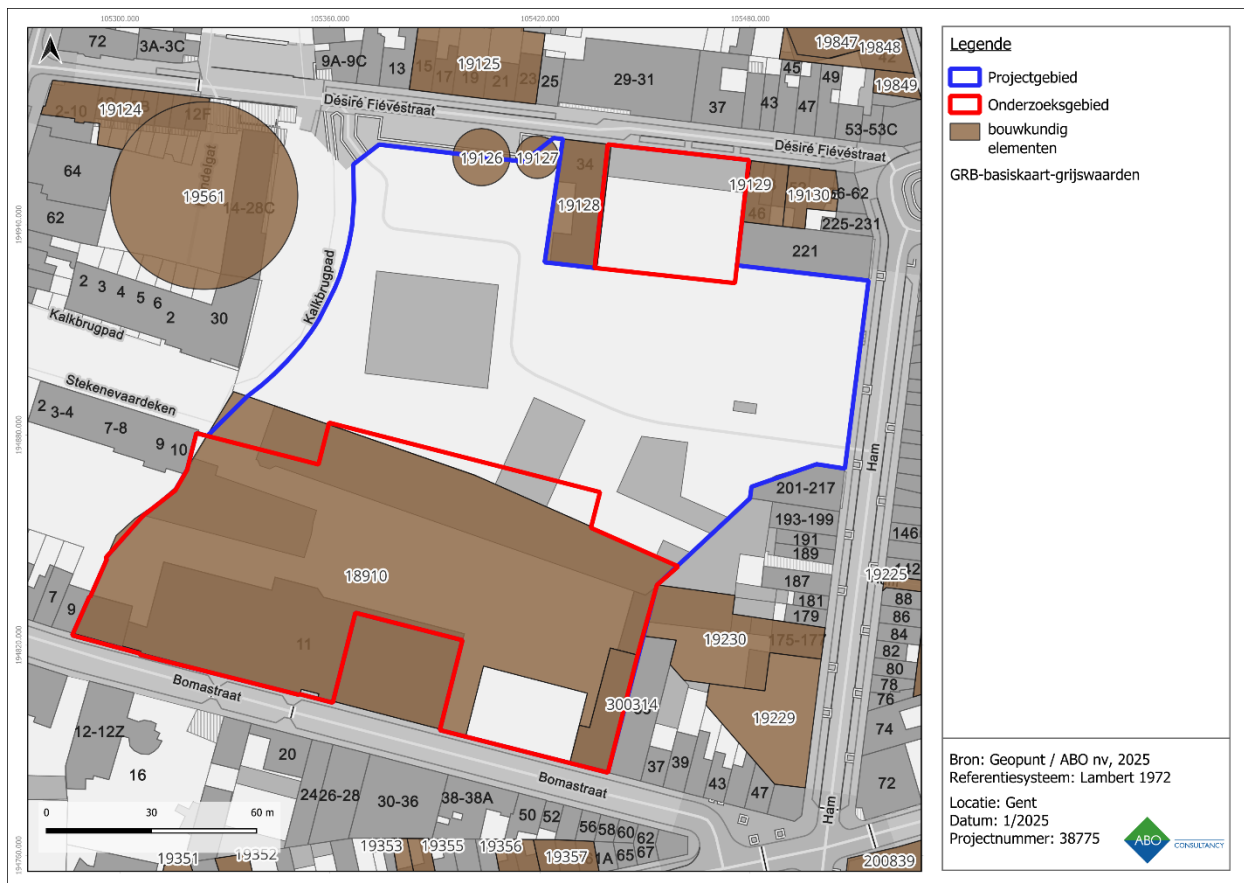
De ligging en de ontwikkeling van de stad Gent is bepaald door het natuurlijke landschap dat bestaat uit hoger gelegen rivierduinen en dekzandruggen binnen een lager gelegen rivierlandschap. Ten westen van het onderzoeksgebied bevindt zich een langgerekte zandrug die zich uitstrekt ter hoogte van het Muide-schiereiland. Dit is een hoger gelegen deel in het landschap waarlangs een laag en nat gelegen meersgebied zich uitstrekt. Het projectgebied was vroeger dan ook gelegen ter hoogte van de Oostakkermeersen, wat laag gelegen, natte weilanden waren buiten de laat 16de-eeuwse omwalling.

4.2 INVENTARISSEN ONROEREND ERFGOED

4.2.1 BESCHERMDE EN VASTGESTELDE ERFGOEDWAARDEN

Volgens de Inventaris Bouwkundig Erfgoed bevinden er zich wel erfgoedwaarden op het projectgebied, namelijk de elektriciteitscentrale en het elektrisch onderstation (Figuur 49). De elektriciteitscentrale is

gebouwd gedurende WOI en werd in 1926 overgenomen als stadsbedrijf door de stad Gent³. Het elektrisch onderstation maakt deel uit van een reeks onderstations ontworpen door architect Jean-Albert De Bondt tussen 1930 en 1935. Bij dit onderstation behoorden ook burelen, technische ruimten en woningen voor de werkoversten. Deze woningen langs de Bomastraat werden in 1992 afgebroken, de kantoorruimten en technische gebouwen werden deels verbouwd en herbestemd vanaf de jaren 1960.⁴ In de directe omgeving zijn ook de turbinezaal van de elektriciteitscentrale en enkele bedrijfsgebouwen aanwezig. Voorts zijn er verscheidene herenhuizen en arbeiderswoningen geklasseerd in de omgeving.

Figuur 49: Visuele weergave van de Inventaris Onroerend Erfgoed rondom het projectgebied. (IOE, 2025).

³ <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/18910>

⁴ <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/300314>

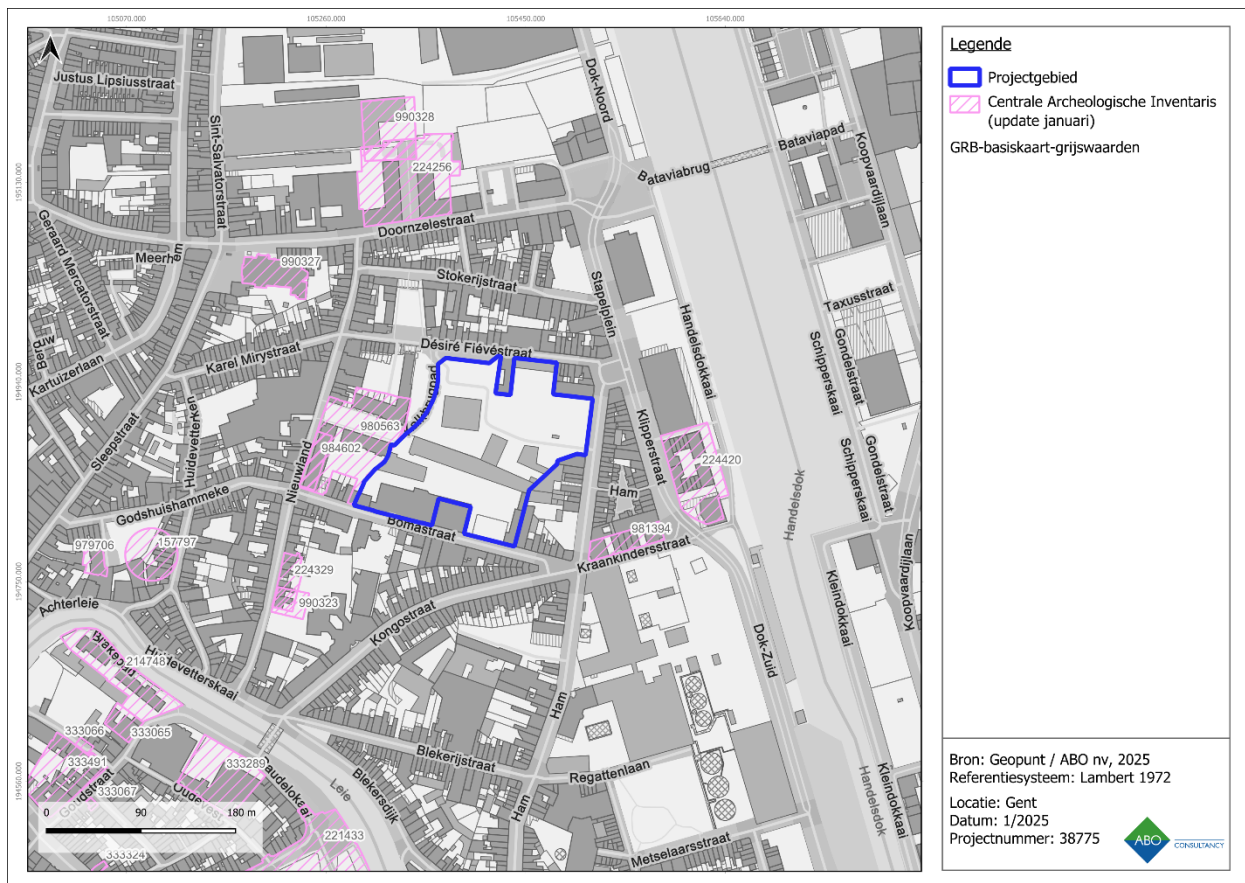
ERFGOED_ID	NAAM	URL	LOCATIE
18910	Elektriciteitscentrale	https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobject/en/18910	<u>Bomastraat 11</u> (Gent)
19124	Arbeiderswoningen	https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobject/en/19124	<u>Désiré Fiévéstraat 2-18</u> (Gent)
19126	Herenhuis	https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobject/en/19126	<u>Désiré Fiévéstraat 30</u> (Gent)
19127	Stadswoning	https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobject/en/19127	<u>Désiré Fiévéstraat 32</u> (Gent)
19128	Neoclassicistisch herenhuis	https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobject/en/19128	<u>Désiré Fiévéstraat 34</u> (Gent)
19129	Opslagplaats	https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobject/en/19129	<u>Désiré Fiévéstraat 46-50</u> (Gent)
19130	Burgerhuizen	https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobject/en/19130	<u>Désiré Fiévéstraat 52-54</u> (Gent)

19561	Vlasspinnerij <u>Grenier</u>	https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobject/en/19561	Nieuwland 66 (Gent)
19229	Stadswoningen	https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobject/en/19229	Ham zonder nummer (Gent)
19230	Burgerhuis	https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobject/en/19230	Ham 175-177 (Gent)
300314	Elektrisch onderstation	https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobject/en/300314	<u>Bomastraat</u> zonder nummer (Gent)

Tabel 5: Tabel met de locatie van het onroerend erfgoed gelegen op of direct langs het projectgebied. (Inventaris Onroerend Erfgoed, 2024)

4.2.2 ARCHEOLOGISCHE DATA

In de nabije omgeving van het projectgebied zijn er verschillende meldingen uit de Centrale Archeologische Inventaris (CAI) bekend van archeologische sporen en/of vondsten die een licht kunnen werpen op menselijke occupatie in het verleden (Figuur 50). Het gaat hier voornamelijk om resten uit de late middeleeuwen. In mindere mate zijn er ook meldingen van archeologisch erfgoed uit de nieuwe tijd en de nieuwste tijd.

Figuur 50: Visuele weergave van de Centrale Archeologische Inventaris in dichte omgeving. (CAI, 2025)

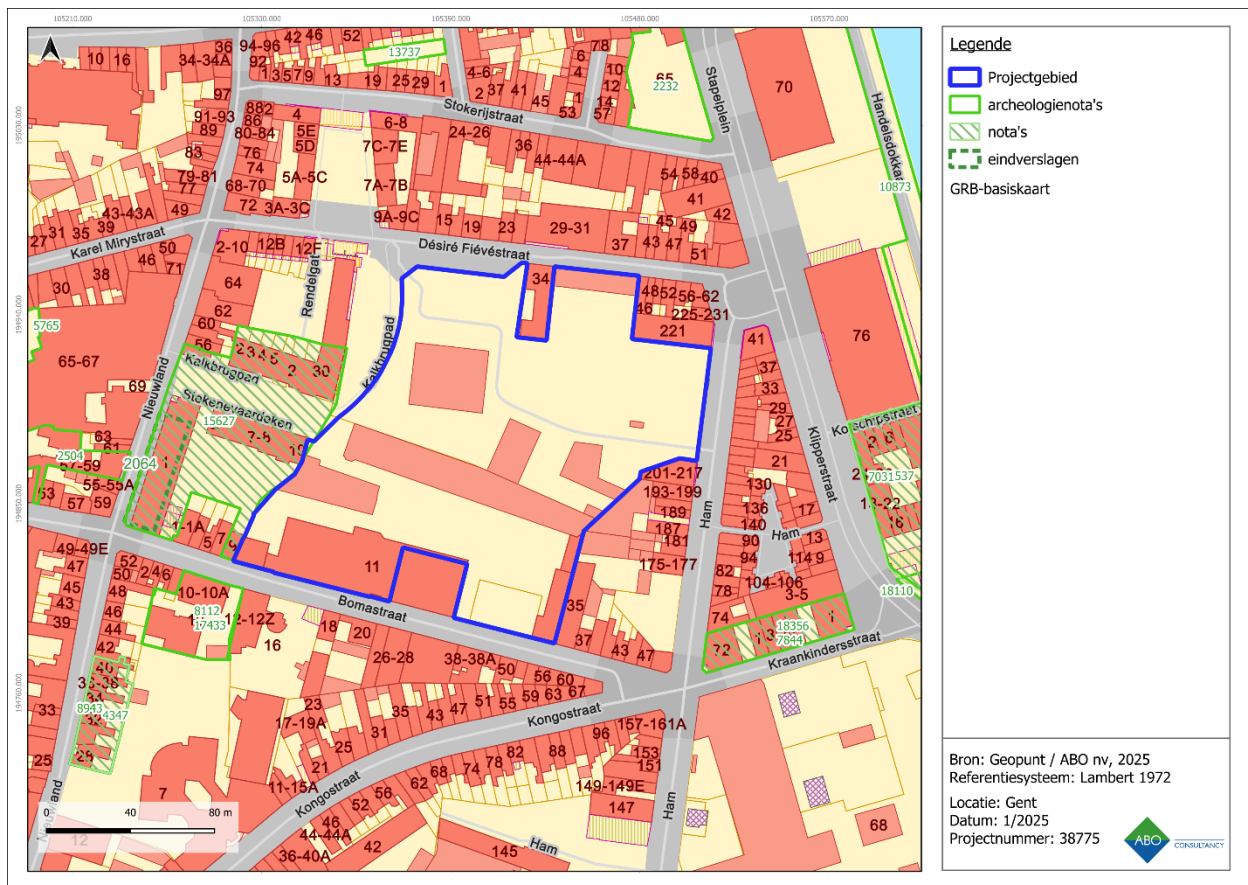
De gekende archeologische resten in de omgeving van het projectgebied kunnen voornamelijk gedateerd worden in de middeleeuwen en de nieuwe tijd.

CAI	Locatie	Datering	Omschrijving	Bron
157797	Sint-Jacobsgodhuis Jakob van Caeneghemstraat	late middeleeuwen	Middeleeuws godshuis, opgericht in 1279-1283, mogelijk ook reeds van 1257	Historische studie
214748	Minnemeers	late middeleeuwen nieuwe tijd	Stortplaats 13e-14e eeuw, inhumatiegraf Gedempte gracht, 2 gemetste waterputten, muurresten, resten barakken van het leger van de Britse hertog	Archeologische opgraving
221433	Baudelohof Bibliotheekstraat	middeleeuwen nieuwe tijd	Resten middeleeuwse stadspoort Muren van aangebouwde huizen tegen de stadspoort, resten van bebouwing en serres van de botanische tuin	Archeologisch vooronderzoek met ingreep in de bodem
224256	Dok-Noord Doornzelestraat	20ste eeuw	Recente verstoringen	Archeologisch vooronderzoek met ingreep in de bodem
224329	Nieuwland 1	19de eeuw 20ste eeuw	Bakstenen waterputten en muurstructuren Restanten van achterbouw	Archeologisch vooronderzoek met ingreep in de bodem
224420	Handelsdok West fase 1 Stapelplaats	nieuwe tijd	Resten 16de-eeuwse stadsversterking, resten vestinggracht, ophopingslagen	Archeologisch vooronderzoek met ingreep in de bodem

CAI	Locatie	Datering	Omschrijving	Bron
990323	Kloosterkerk Predikheressen Nieuwland 28	17de eeuw	Voornamelijk klooster, gesticht in 1628, herbouwd in eerste helft 18de eeuw	kaartstudie
990327	Sint-Salvatorkerk Sleepstraat	16de eeuw	Oorspronkelijke Heilige Kerstkerk, gesloopt in 1540	kaartstudie
990328	Verdwenen kerk	nieuwe tijd	Weergegeven op Ferrariskaart	kaartstudie
333065	Goudstraat 18-20	volle middeleeuwen late middeleeuwen nieuwe tijd	Rood geglazuurd aardewerk, blauwgrijs aardewerk, munt, gesp Loopniveau, vuurplaat Aardewerk, pijparden plaatje Vloerniveau met tegels, munt	Archeologische opgraving
333066	Willem de Beersteeg	16de eeuw	Eikenhouten plank met polychrome beschildering	erfgoedonderzoek
333067	Goudstraat 12	late middeleeuwen	IJzeren plaatje, vorm Spaans schild	toevalsvondst
3330289	Minnemeers	Late middeleeuwen 19de eeuw	Gedempte Minnemeersgracht Beluik, gesloopt in 1845 Resten fabriek Desmet-Gecquier	Archeologische opgraving
333491	Goudstraat 5	late middeleeuwen	Klooster van arme klaren 1439-1440	Archeologische veldkartering
979706	Godshuishammeke	13 ^e -14 ^e eeuw 15 ^e -17 ^e eeuw	Grondsporen, muurwerk, vloeren en kalkputten, afvalputten, paalkuilen Sporen van structurele ophogingen, drainagegrachten, aardewerk, slachtafval	Archeologische opgraving
980563	Gent Nieuwland 54	late middeleeuwen 19 ^{de} eeuw	Dempingspakket, greppels Funderingen, beluikhuizen, haarden, vloeren	Archeologisch vooronderzoek met ingreep in de bodem
981394	Kraankinderenstraat	20 ^{ste} eeuw	Recente verstoringen van gesloopte gebouwen	Proefsleuven en proefputten
984602	Nieuwland	13 ^e -15 ^e eeuw Nieuwe tijd 19 ^{de} eeuw	Parallele greppels, waterkuil, aardewerk 14 ^e eeuw Ophogingspakketten, stookkuil, tonwaterput, twee beerputten, 9 kuilen Muurresten 1830	Archeologische opgraving

Tabel 6: Overzicht van de CAI-locaties in de omgeving van het projectgebied (Centrale Archeologische Inventaris 2025)

In de directe omgeving van het projectgebied werden er sinds de wetswijziging van 2016 reeds verschillende archeologienota's (AN), nota's (N) en eindverslagen (EV) gepubliceerd (Figuur 51). Bij de meeste archeologienota's werd geen verder onderzoek aangeraden omwille van de verstoringsgraad van de terreinen.

Figuur 51: Aanduiding van archeologienota's, nota's en eindverslagen op de GRB-basiskaart (ABO nv 2025)

ID	Naam	Type	Bedrijf	Conclusie
13737	Gent Doornstraat - Logstraat	AN	Monument Vandekerckhove	Geen maatregelen
2232	Gent Stapelplein	AN	Ruben Willaert	Geen maatregelen
10873	Gent Handelsdokkaai	AN	Stadsarcheologie Gent	Geen maatregelen
5765	Gent Huidevetterken, buurtparking	AN	Stadsarcheologie Gent	Geen maatregelen
2504	Gent Nieuwland 57-59	AN	Acke en Bracke	Geen maatregelen
8701	Gent Nieuwland	AN	Hembyse archeologie	Proefsleuven
15627	Gent Nieuwland	N	Hembyse archeologie	Vlakdekkende opgraving
2064	Gent Nieuwland	EV	Hembyse archeologie	Voldoende kenniswinst
8112	Gent Bomastraat 12	AN	BAAC Vlaanderen	Geen maatregelen
17433	Gent Bomastraat 12 aanpassing	AN	BAAC Vlaanderen	Geen maatregelen
4347	Gent Nieuwland	AN	ADEDE bv	Proefsleuven en proefputten
8943	Gent Nieuwland	N	ADEDE bv	Geen maatregelen

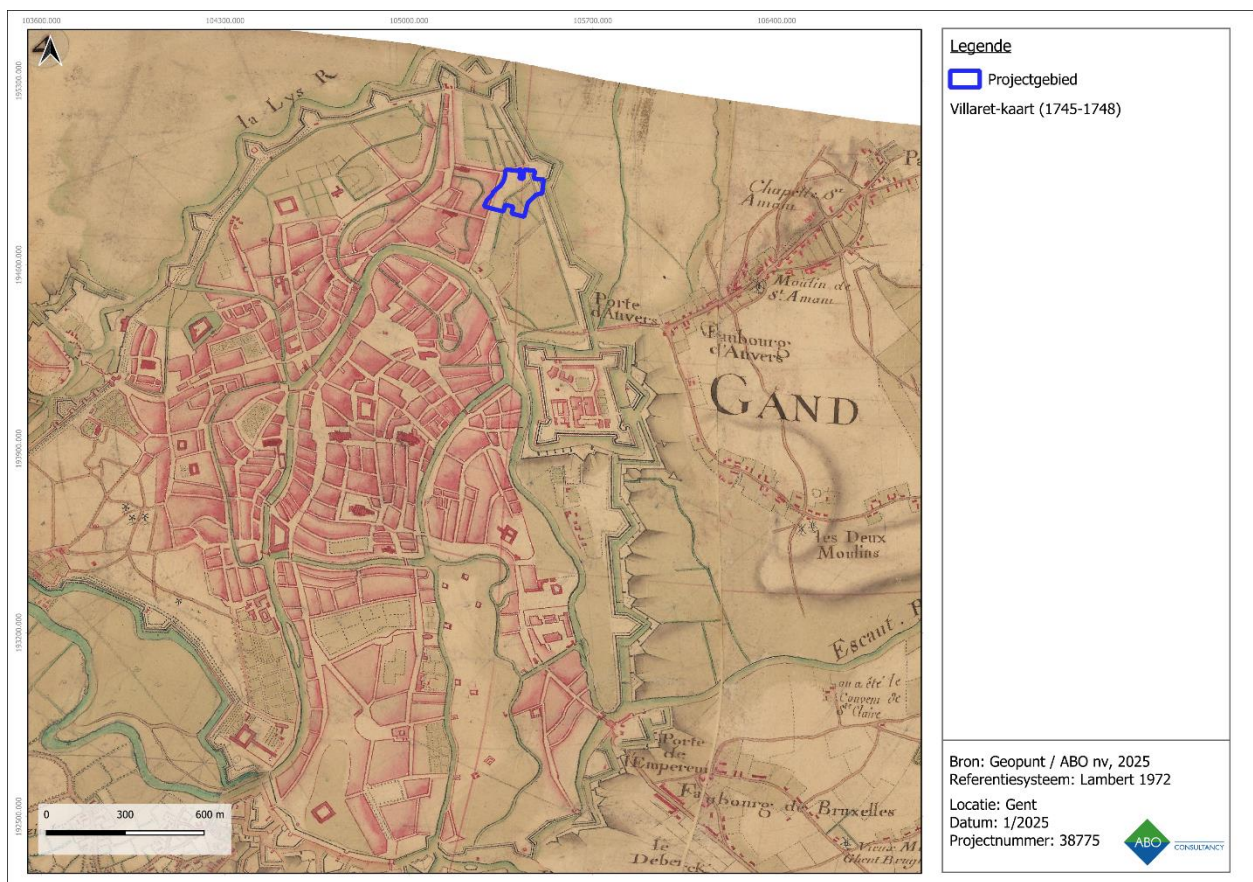
7031	Gent Handelsdok West fase 1	N	BAAC Vlaanderen	Geen maatregelen
7844	Gent Kraankindersstraat	AN	All-Archeo	Proefsleuven
18356	Gent Kraankindersstraat	N	All-Archeo	Geen maatregelen
7351	Gent Nieuwland	AN	ADEDE bv	Proefsleuven en proefputten

Tabel 7: Overzicht van de publicaties in de omgeving van het projectgebied (Inventaris Onroerend Erfgoed 2025)

4.3 CARTOGRAFISCHE EN ICONOGRAFISCHE BRONNEN

Een belangrijke bron van informatie is historisch kaartmateriaal. Hierbij moet wel rekening gehouden worden met het feit dat de eerste bruikbare kaarten pas vanaf de 16de eeuw of later voorhanden zijn. Pas vanaf de 19de eeuw verschijnen de eerste gedetailleerde kaarten. Eventueel eerder aanwezige middeleeuwse structuren zijn mogelijk reeds verdwenen en zijn dus niet meer opgenomen in recentere bronnen.

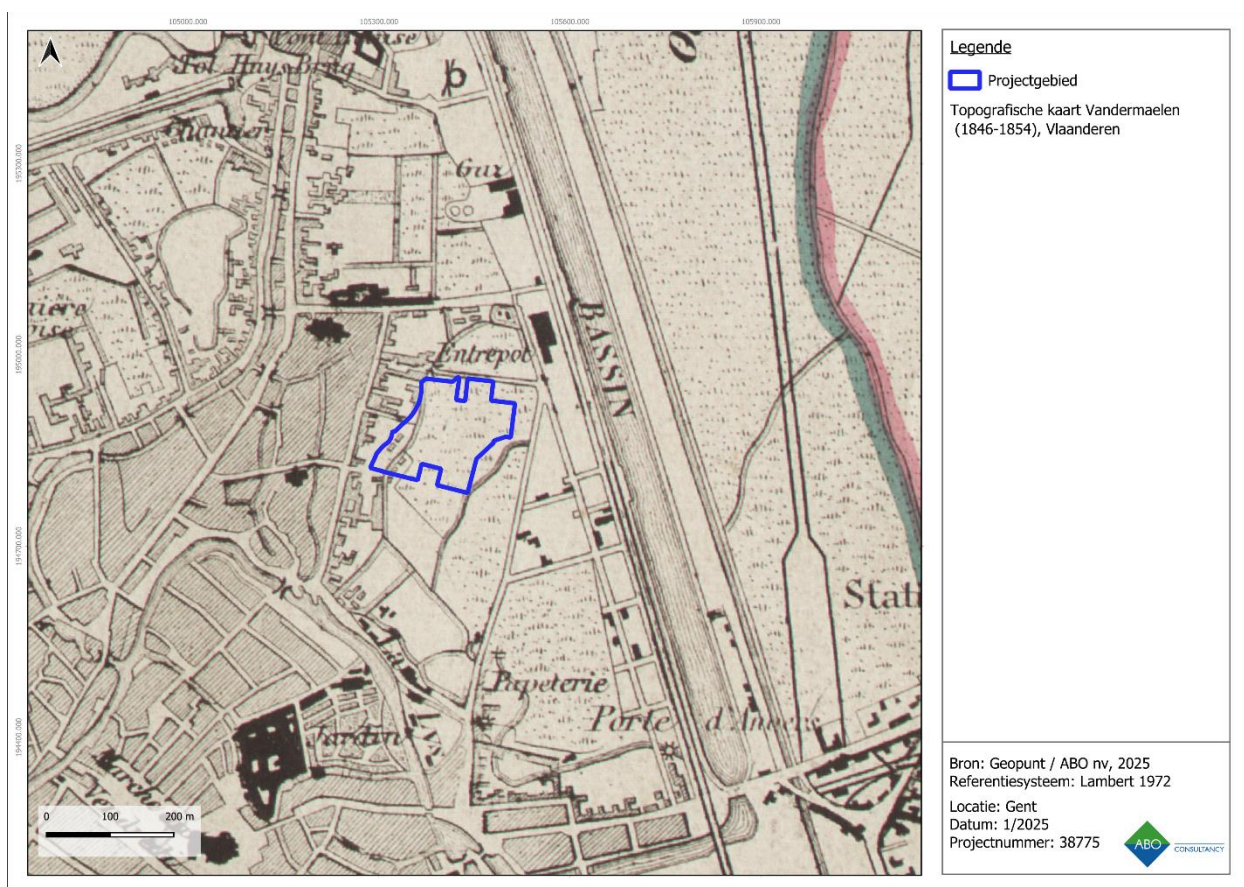
Op de Villaretkaart (1745-1748) is zichtbaar dat er zich in het zuidwestelijke gedeelte van het projectgebied bebouwing en tuinen bevinden. Dit zien we ook terug op de Ferrariskaart (1777). Op de Ferrariskaart is iets meer zuidelijk een kerk afgebeeld. De overige delen van het projectgebied bestaan uit wei- en akkerland. Op de topografische kaart van 1873 (Figuur 55) is zichtbaar dat er ook aan de noordelijke zijde bebouwing is bijgekomen. Voorts bevinden er zich verscheidene waterlopen rondom het projectgebied.

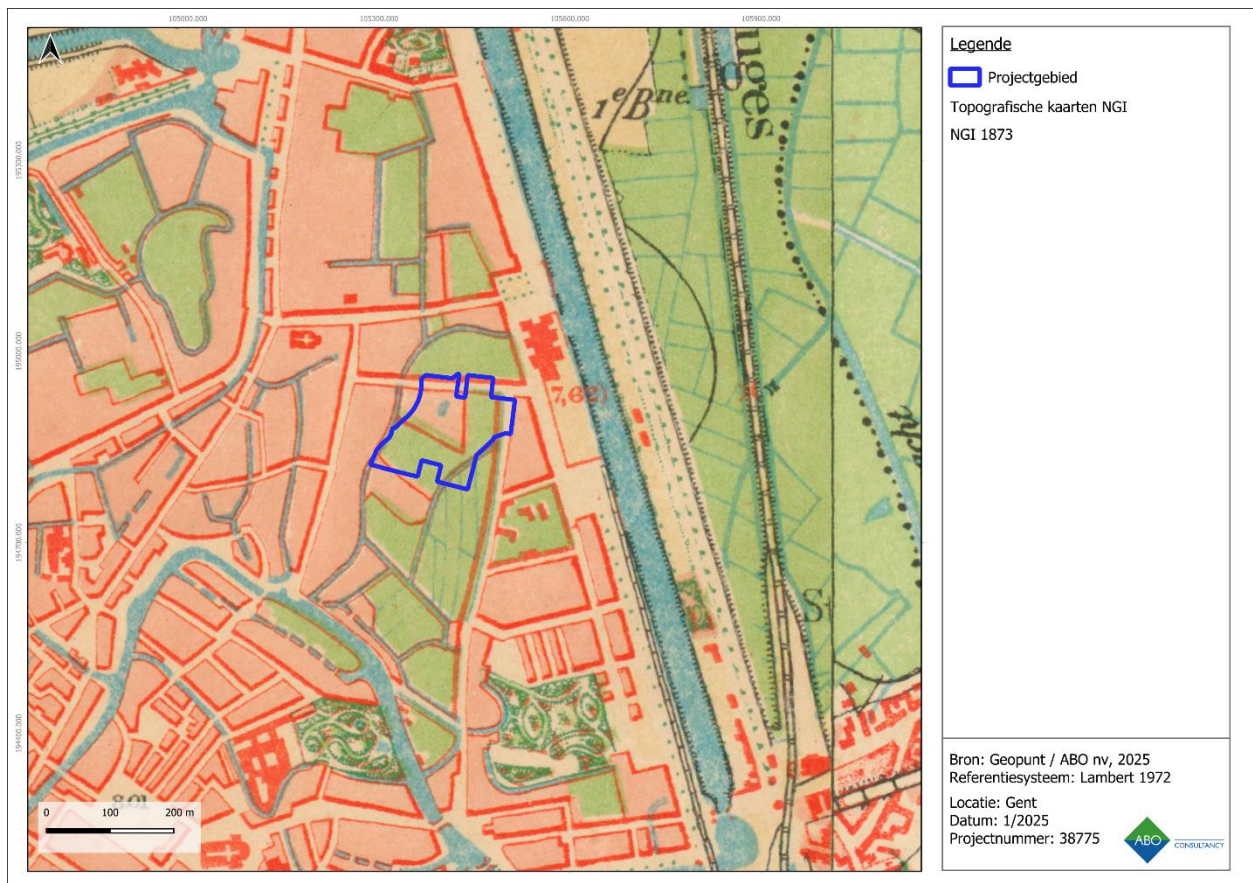
Figuur 52: Villaret-kaart met aanduiding van het projectgebied (ABO nv 2025)

Figuur 53: Ferrariskaart met aanduiding van het projectgebied (ABO nv 2025)

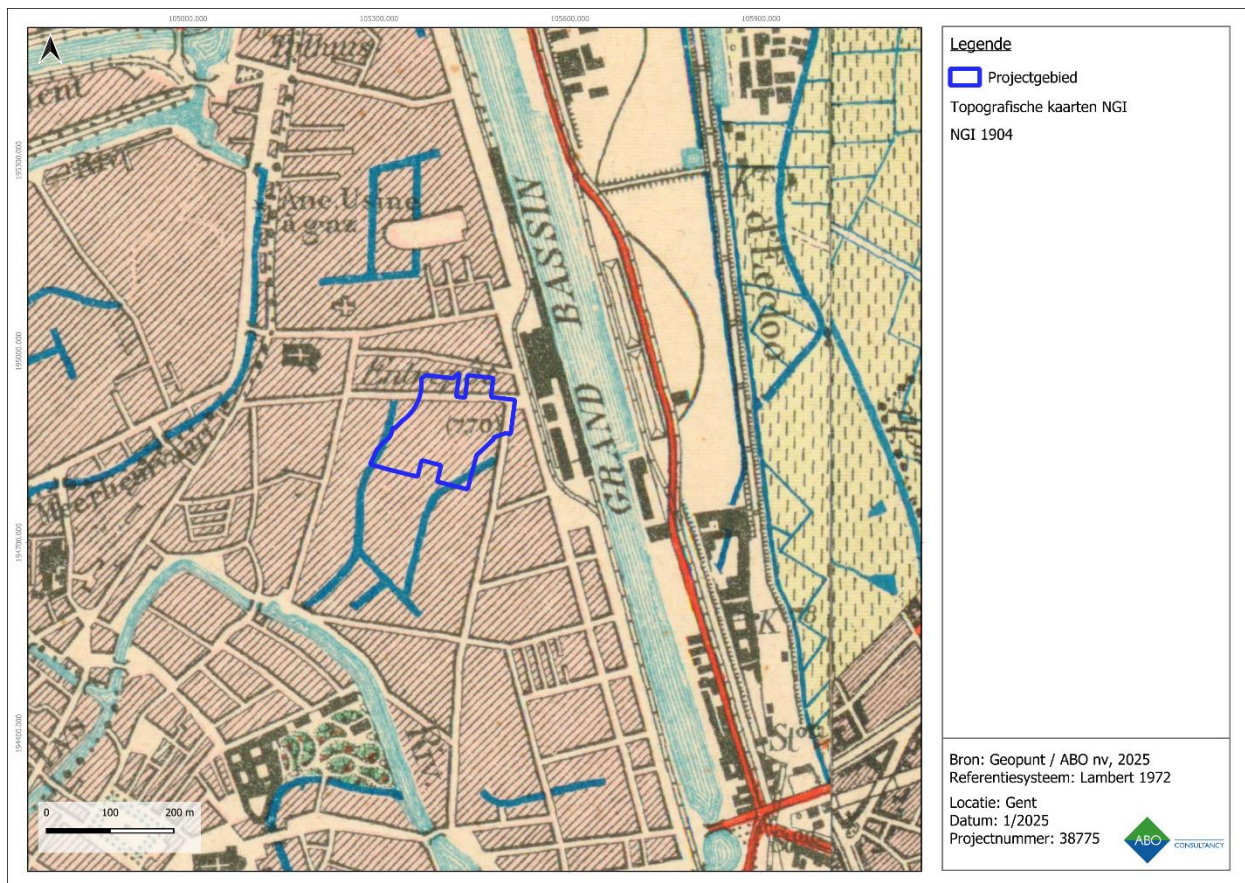
Figuur 54: Vandermaelen-kaart met aanduiding van het projectgebied (ABO nv 2025)

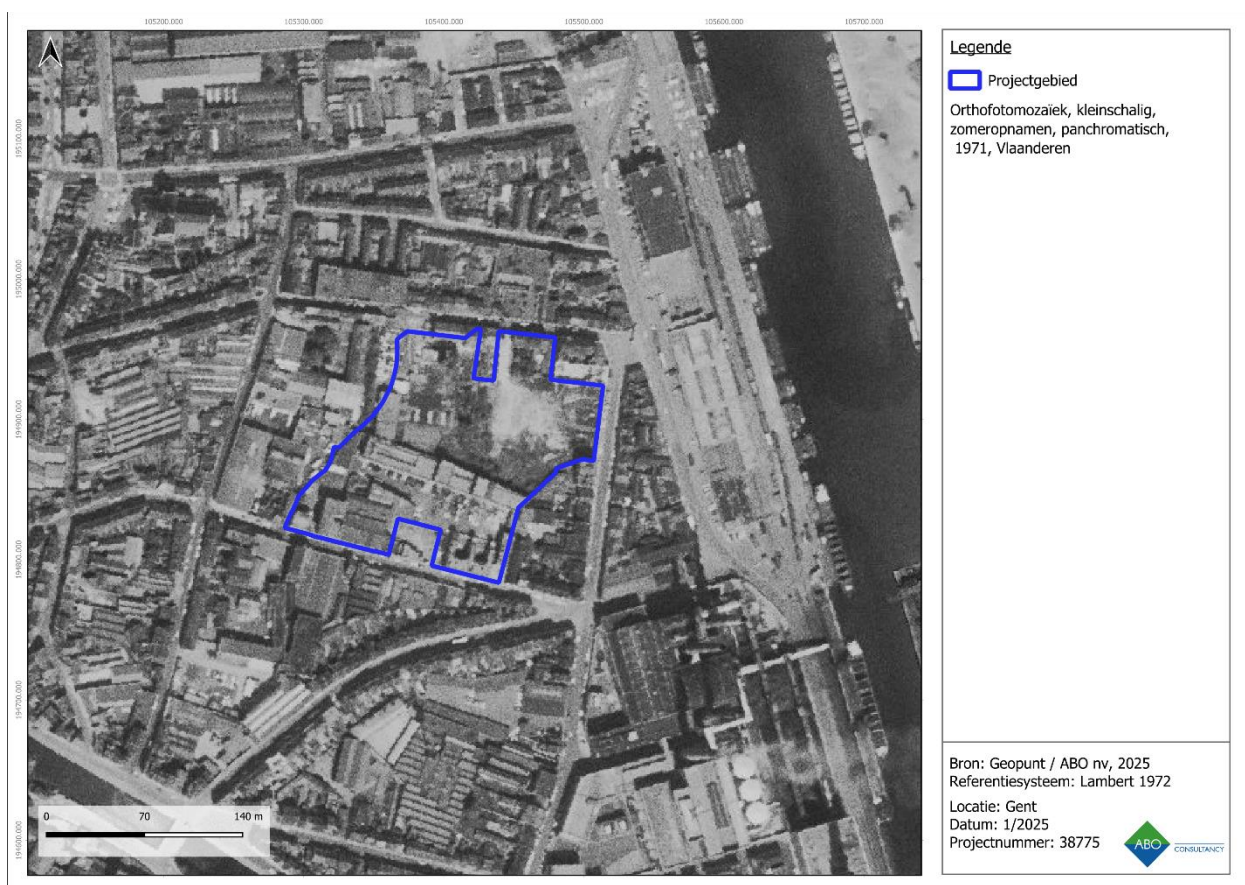
Figuur 55: Topografische kaart van 1873 met aanduiding van het projectgebied (ABO nv 2025)

4.4 RECENTE LANDSCHAPSVERANDERINGEN

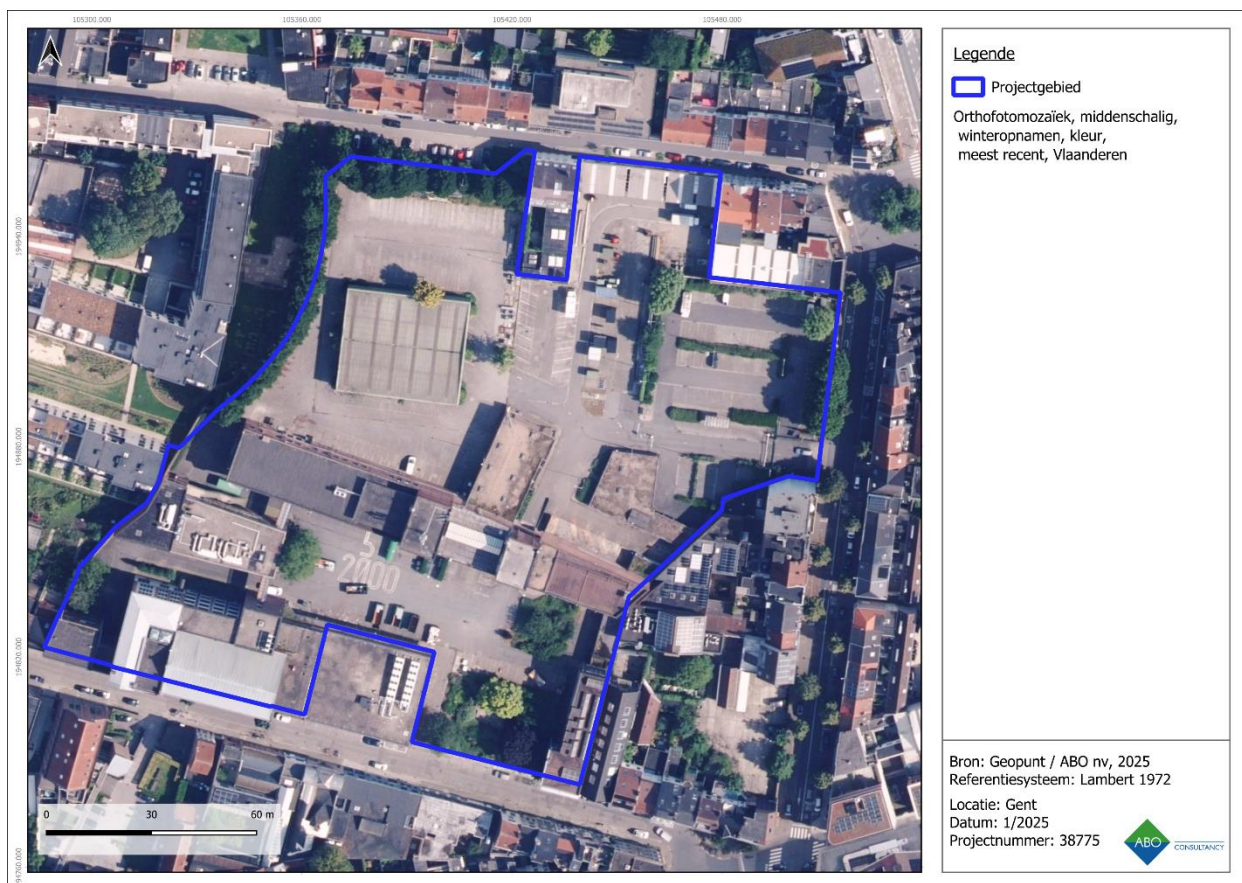
Op de topografische kaart van 1904 is zichtbaar dat het projectgebied zich nu volledig in een bebouwde zone bevindt. Op de orthofoto van de jaren '70 is de aanwezige bebouwing grotendeels gelijk met de huidige site.

Figuur 56: Topografische kaart van 1904 met aanduiding van het projectgebied (ABO nv 2025)

Figuur 57: Orthofotomozaïek uit 1971 met aanduiding van het projectgebied (ABO nv 2025)

Figuur 58: Meest recente orthofotomozaïek met aanduiding van het projectgebied (ABO nv 2025)

5 BESLUIT

Deze archeologienota werd opgemaakt door ABO nv naar aanleiding van het uitbouwen van de Jan Van Eyck school op de voormalige Eandis site. Het doel van dit onderzoek is driedig. Ten eerste wordt op basis van de beschikbare informatie nagegaan of er archeologische resten te verwachten zijn op het terrein. Ten tweede wordt nagegaan hoe goed deze archeologische resten bewaard zijn en in hoeverre ze bedreigd zijn door de geplande bouwwerken. Ten derde wordt nagegaan wat het potentieel tot kennisvermeerdering is. Het antwoord op deze onderzoeksvragen luidt als volgt:

- Er zijn tijdens archeologische vooronderzoeken met ingreep in de bodem in de directe omgeving sporen gevonden uit de late middeleeuwen, de nieuwe tijd en de nieuwste tijd. De late middeleeuwen waren hierbij het sterkst vertegenwoordigd. Verder zijn er ook enkele locaties gekend op basis van bijvoorbeeld cartografische bronnen. Op basis van deze informatie bestaat de kans om resten en/of sporen van menselijke aanwezigheid uit uiteenlopende perioden aan te treffen ter hoogte van het projectgebied. Het kan op basis van dit bureauonderzoek echter niet gesteld worden dat er een verhoogde verwachting is voor een specifieke archeologische periode.
- Uit historisch en landschappelijk onderzoek blijkt dat het projectgebied vanaf het begin van de 20ste eeuw volledig bebouwd was en vooral gebruikt werd voor industriële doeleinden. Landschappelijk gezien is het projectgebied gelegen in de Vlaamse vallei. Het terrein bevindt zich in het historisch stadcentrum, binnen de laat 16^e-eeuwse stadsmuur en nabij de oude haven.
- Uit eerder bodemonderzoek uitgevoerd door ABO nv in het kader van het geplande grondverzet blijkt dat de bodem in bepaalde delen binnen het projectgebied reeds in grote mate verstoord is door het gebruik van het terrein als industriële site. De boringen uitgevoerd door Geosonda en geregistreerd op DOVO Vlaanderen binnen het projectgebied wijzen eveneens op een verstoring tot 4m-mv. Het landschappelijke bodemonderzoek uitgevoerd in het kader van deze archeologienota onder de OE-projectcode 2024F236 door ABO nv op 26 augustus 2024 (her)bevestigt dat de bodem reeds in hoge mate verstoord is binnen het gehele projectgebied. De boringen vertonen ballastlagen, verschillende puinlagen en ook vliegassen, wat wijst op industriële vervuiling. Voortaan werd er bij de uitgevoerde boringen nergens binnen het projectgebied nog een bewaarde moederbodem vastgesteld. Er kan dus besloten worden dat de kans op het aantreffen van archeologische resten zo goed als onbestaande is.
- Op basis van de bovenstaande argumenten wordt besloten dat er een laag potentieel tot kennisvermeerdering is voor het hele projectgebied.

De huidige bureaustudie (2024F235), aangevuld met de boorresultaten bekomen uit het uitgevoerde landschappelijk bodemonderzoek (2024F236) is afdoende omwille van de vaststelling van de hoge graad van bestaande verstoring binnen het projectgebied. Deze vaststelling doet ons concluderen dat verder archeologisch onderzoek niet aan te raden is en er wordt aldus gepleit voor **geen maatregelen** voor het projectgebied zodoende omkaderd in het Programma van Maatregelen bij deze archeologienota.

6 BIBLIOGRAFIE

Cartografische bronnen

Kaart van Villaret, Institut National de l'Information Géographique et Forestière, Sint-Mande (France), CH 292, uitgegeven in 1745, schaal 1:14.400.

Kabinetskaart van de Oostenrijkse Nederlanden voor Zijn Koninklijke Hoogheid de Hertog Karel Alexander van Lotharingen, Jozef Jean François de Ferraris, Koninklijke Bibliotheek van België, uitgegeven in 1770-1778, schaal 1:11.520 herleid naar 1:25.000.

Topografische kaart van België, Philippe Vandermaelen, uitgegeven in 1846-1854, schaal 1:20.000.

Geopunt Vlaanderen, Orthofoto's 1971, 2024, *Bomastraat, Gent* [online], <http://www.geopunt.be> (geraadpleegd op 04/09/2024)

Topografische kaarten, 1873, 1904, *Bomastraat, Gent* [online], www.cartesius.be, (geraadpleegd op 04/09/2024)

Publicaties

Vanhaute T., 2020. Archeologienota Kasteellaan 54, te Gent, ABO nv.

Online bronnen

DOVVlaanderen.be

Geopunt.be

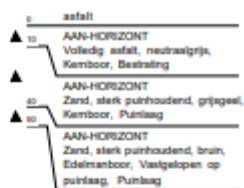
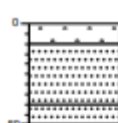
Loket.onroerenderfgoed.be

7 KWALITEITSCONTROLE EN ONDERTEKENING

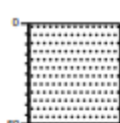
Naam	Functie	Handtekening	Datum
Patrick Hambach	General Director		20/02/2025
Glenn De hooghe	Business Unit Manager		20/02/2025
Chantal De Jaeger	Kwaliteitsverantwoordelijke		20/02/2025

Boring: 5

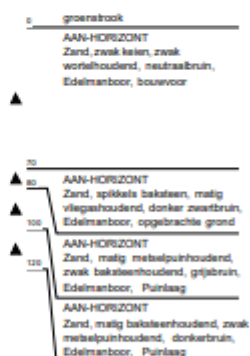
X: 105414.96
Y: 194837.89
Datum: 26-8-2024

Boring: 6

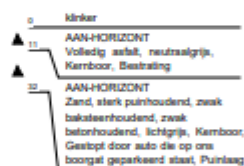
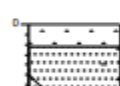
X: 105405.15
Y: 194799.16
Datum: 26-8-2024

Boring: 7

X: 105425.90
Y: 194794.43
Datum: 26-8-2024

Boring: 8

X: 105421.68
Y: 194815.68
Datum: 26-8-2024

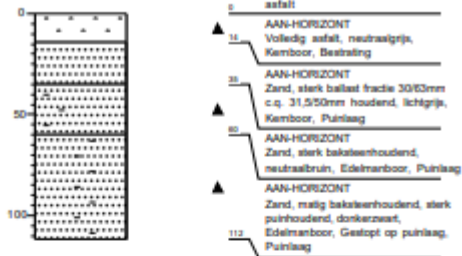
Projectnaam: Democo

Projectcode: 38775

Boring: 9

X: 105437,99
Y: 194829,18
Datum: 26-8-2024

Boring: 10

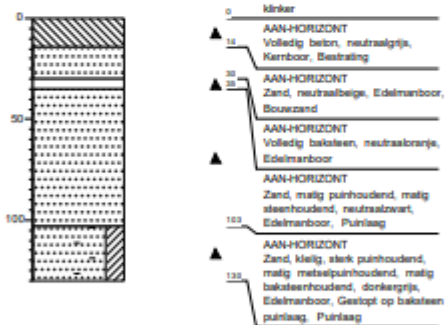
X: 105450,05
Y: 194947,21
Datum: 26-8-2024

Boring: 11

X: 105489,49
Y: 194939,92
Datum: 26-8-2024

Boring: 12

X: 105451,01
Y: 194932,04
Datum: 26-8-2024

Projectnaam: Democo
Projectcode: 38775

